

ภาคผนวก จ

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โดย

นางสาวนิภาพร ดีมาก

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน

คำนำ

จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 เน้นความสำคัญให้ผู้ปกครอง ครอบครัวยุโรป โรงเรียน ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้น ในสถานการณ์ปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนของบุตรหลาน ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาหารูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายละเอียดชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาวิจัยและหลักสูตรการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาตรวจสอบความเหมาะสมและความสอดคล้องของรูปแบบ การพัฒนาบุคลากรฉบับนี้ และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการพัฒนา บุคลากร

ขอขอบคุณคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ กำจัดภัย เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.สมพร หลิมเจริญ กรรมการ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาตรวจสอบ เสนอแนะ รวมทั้งเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนา รูปแบบตั้งแต่เริ่มจัดทำโครงร่างของรูปแบบ จนเป็นรูปแบบการพัฒนาบุคลากร เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับสมบูรณ์

นิภาพร ดีมาก

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	315
ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ	315
แนวคิดทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ	316
ส่วนที่ 2 รูปแบบการพัฒนาบุคลากร	319
หลักการพัฒนาบุคลากร	320
วัตถุประสงค์การพัฒนาบุคลากร	320
ขอบข่ายการพัฒนาบุคลากร	321
แนวทางการพัฒนาบุคลากร	321
การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร	324
ส่วนที่ 3 รายละเอียดการพัฒนาบุคลากร	326
คุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา	326
คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการพัฒนา	326
การเตรียมการพัฒนาบุคลากร	327
กำหนดการพัฒนาบุคลากร	345
ส่วนที่ 4 กิจกรรมการพัฒนาบุคลากร	350

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	319
แผนภาพที่ 2 โครงสร้างกิจกรรมการพัฒนาบุคลากร เพื่อเสริมสร้าง ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	329

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ส่วนที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ

ทรัพยากรบุคคลถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจต่างๆ ของการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ คักยภาพของบุคลากรจึงเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการดำเนินงานของหน่วยงานทางการศึกษา บุคลากรที่มีความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้การจัดการศึกษามีความเจริญก้าวหน้า นำพาไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นการพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนมีคุณลักษณะที่ดีที่พึงประสงค์ จึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบุคลากรในชุมชนถือเป็นประเด็นเร่งด่วนสำคัญอย่างหนึ่งในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และชุมชน มีหลายโรงเรียนทั้งจากเขตพื้นที่การศึกษา เทศบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง องค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนตื่นตัวและเห็นความสำคัญของการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินผล และร่วมชื่นชมในเรื่องต่างๆ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง สุจริต และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม แต่จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาพบว่า ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษายังไม่เพียงพอ ประชาชนในท้องถิ่นยังไม่เห็นความสำคัญที่จะให้ท้องถิ่นจัดการศึกษา นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครองของนักเรียน ยังขาดความรู้ความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเข้าใจว่าภารกิจของการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงจำเป็นที่จะต้องสร้างรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีทัศนคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจนสามารถร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเกิดความร่วมมือที่ดีในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระหว่างโรงเรียน และชุมชนต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบ

ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาบุคลากรที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการตามแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์แบบองค์รวม (Whole Person Development-WPD)

แนวคิดนี้เชื่อว่ามนุษย์มีลักษณะที่เป็นองค์รวมที่มีความหมายมากกว่าผลรวมของร่างกายจิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณเนื่องจากองค์ประกอบทั้งหมดนี้มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างเป็นองค์รวมโดยที่ไม่สามารถแยกออกเพื่อทำความเข้าใจที่ละส่วนได้ การพัฒนามนุษย์แบบองค์รวมในที่นี้จึงหมายถึงการพัฒนามนุษย์ที่เป็นหน่วยรวมทั้งหมดโดยเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นในวัยผู้ใหญ่ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวไม่อาจเกิดขึ้นได้ด้วยการพัฒนาภายในตนแต่เพียงลำพังโดยไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือสิ่งอื่น แต่การพัฒนาตนแบบองค์รวมจะเกิดขึ้นได้จากความตั้งใจที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือสิ่งต่างๆ แล้วจึงเอื้อให้เกิดความสามารถซึ่งจะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาตน

2. แนวคิดหลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning: PL)

หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคคลทั้งด้านความรู้ ทัศนคติ และทักษะได้ดีที่สุด ผ่านการสังเคราะห์แบบ meta-analysis ซึ่งได้โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่ประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (group process) เพราะผู้เรียนทุกคนมีประสบการณ์ จึงสามารถทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด หรือ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยกันทำในสิ่งที่ยาก หรือไม่เคยทำมาก่อนด้วยความมั่นใจ โดยเฉพาะการฝึกอบรมที่อาจมีข้อจำกัดในด้านเวลา

หลักการสำคัญของ (participatory learning)

1. การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning)

เป็นการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิม มีลักษณะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน

1.2 ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่ท้าทายอย่างต่อเนื่อง

และเป็นการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) คือ ผู้เรียนต้องทำกิจกรรมตลอดเวลา ไม่ได้นั่งฟังการบรรยายอย่างเดียว

1.3 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน

1.4 ปฏิสัมพันธ์ที่มีทำให้เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่ทุกคนมีอยู่ออกไปอย่าง กว้างขวาง

1.5 อาศัยการสื่อสารทุกรูปแบบ เช่น การพูด หรือการเขียน การวาดรูป การแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งเอื้ออำนวยให้เกิดการแลกเปลี่ยน การวิเคราะห์ และสังเคราะห์การเรียนรู้

องค์ประกอบของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มี 4 องค์ประกอบ คือ

1. ประสบการณ์ (experience) ในการฝึกอบรมเนื้อหาที่ใช้ในการให้ความรู้ หรือนำไปสู่การสอนทักษะต่างๆ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่มีประสบการณ์มาก่อนแล้ว องค์ประกอบที่เป็นประสบการณ์นี้ ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนซึ่งมีประสบการณ์ดังที่กล่าวแล้ว ได้ดึงประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ และสามารถแบ่งปันประสบการณ์ของตนเองที่มีให้แก่เพื่อนๆ ที่อาจมีประสบการณ์ที่เหมือน หรือต่างไปจากตนเองได้

2. การสะท้อน และอภิปราย (reflection and discussion)

เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผู้เรียนจะได้แสดงความคิดเห็น และความรู้สึกของตนเอง แลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการ วิเคราะห์ วิวิจารณ์ ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงความคิด ความรู้สึกของคนอื่นที่ต่างไปจากตนเองจะช่วยให้เกิด

การเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น และผลของการสะท้อนความคิดเห็น หรือการอภิปรายจะทำให้ได้ข้อสรุปที่หลากหลาย หรือมีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ขณะที่ทำกลุ่มผู้เรียนจะได้เรียนรู้ถึงการทำงานเป็นทีม บทบาทของสมาชิกที่ดีที่จะทำให้งานสำเร็จ การควบคุมตนเอง และการยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น องค์ประกอบนี้ จะช่วยทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ และเจตคติ ในเรื่องที่ย่อภิปราย

3. ความคิดรวบยอด (concept) เป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา หรือเป็นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (knowledge) เกิดได้หลายทาง ซึ่งความคิดรวบยอดนี้จะส่งผลไปถึงการเปลี่ยนแปลงเจตคติ หรือความเข้าใจในเนื้อหาขั้นตอนของการฝึกทักษะต่างๆ ที่ช่วยทำให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ง่ายขึ้น

4. การทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (experimentation/application) เป็นองค์ประกอบที่ผู้เรียนได้ทดลองใช้ความคิดรวบยอดหรือผลิตชิ้นความคิดรวบยอดในรูปแบบต่างๆ

2. การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (group process)

การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม (group process) เป็นการเรียนรู้พื้นฐานที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งเมื่อประกอบไปกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning) กระบวนการกลุ่มจะช่วยทำให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมสูงสุด และทำให้บรรลุงานสูงสุด องค์ประกอบที่สำคัญของการกำหนดงาน 3 ประการ ดังนี้

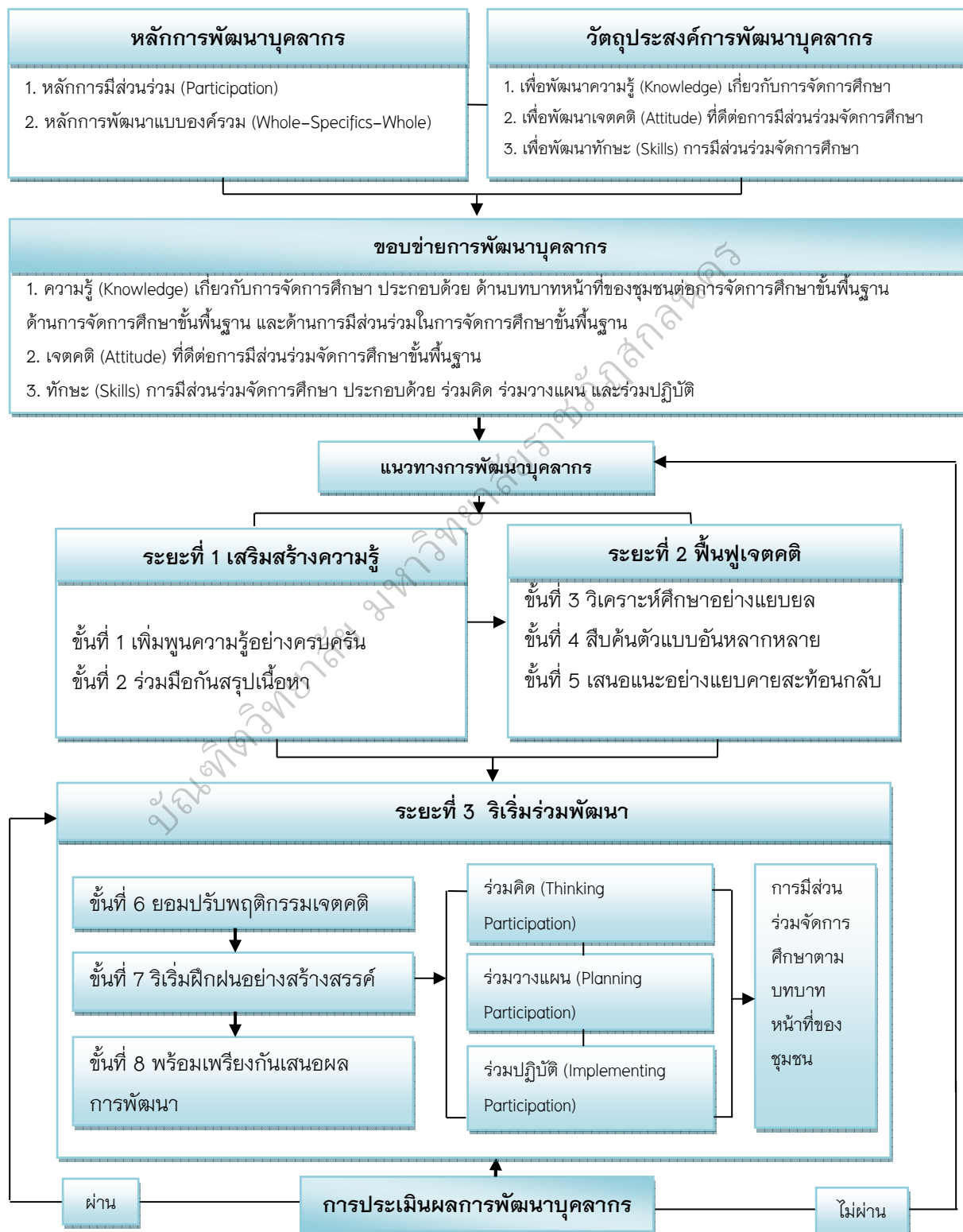
2.1 การกำหนดกิจกรรมที่ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มกันอย่างไร เพื่อทำอะไร ใช้เวลามากน้อยแค่ไหน เมื่อบรรลุงานแล้วจะให้ทำอะไรต่อ เช่น การเสนอผลงานหน้าชั้น

2.2 การกำหนดบทบาทของกลุ่มหรือสมาชิกให้ชัดเจน โดยทั่วไปกำหนดบทบาทในกลุ่มย่อยควรให้แต่ละกลุ่มมีบทบาทที่แตกต่างกัน เมื่อนำมารวมในกลุ่มใหญ่ จะเกิดการขยายการเรียนรู้ทำให้ใช้เวลาน้อยในการเรียนรู้และไม่น่าเบื่อ

2.3 การกำหนดโครงสร้างของงานที่ชัดเจน บอกรายละเอียดของกิจกรรมและบทบาทโดยทำเป็นกำหนดงานที่ผู้สอนแจ้งให้แก่ผู้เรียน หรือทำเป็นใบงานมอบให้กับกลุ่ม โดยจัดทำเป็นใบงานหรือใบชี้แจง ซึ่งการออกแบบใบงานหรือใบชี้แจงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มทำงานสำเร็จ โดยมีกรอบการทำงานที่ชัดเจน หรือสร้างเป็นตารางการวิเคราะห์ให้กลุ่ม

ส่วนที่ 2

รูปแบบการพัฒนาบุคลากร

แผนภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากแผนภาพที่ 1 รูปแบบการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

หลักการพัฒนาบุคลากร

1. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ส่งเสริมให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน สถาบันทางสังคม ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินการกิจกรรมในการพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา รวมทั้งมีส่วนร่วมได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนาอย่างเท่าเทียม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแกนหลักในการพัฒนาและทุกภาคส่วนของสังคมช่วยส่งเสริมสนับสนุน

2. หลักการพัฒนาแบบองค์รวม (Whole-Specifics-Whole) เป็นการพัฒนาที่คำนึงถึงความเป็นองค์รวมของทุกๆ ด้าน อย่างสมดุลบนพื้นฐานของทรัพยากรธรรมชาติ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรม และคำนึงถึงมิติอันหลากหลายของผู้ที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อให้ตอบสนองความต้องการในการพัฒนาและเข้าถึงโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ โดยเริ่มจากภายในตัวของแต่ละบุคคล อันได้แก่ ความรู้สึก ความคิด และเชื่อมโยงไปที่ด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

วัตถุประสงค์การพัฒนาบุคลากร

1. เพื่อพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้มีความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้มีเจตคติ (Attitude) ที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อพัฒนาผู้ที่มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้มีทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขอบข่ายการพัฒนาบุคลากร

1. ความรู้ (Knowledge) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย
3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2 ด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เจตคติ (Attitude) ที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย

3 ทักษะ ได้แก่

3.1 ร่วมคิด (Thinking Participation)

3.2 ร่วมวางแผน (Planning Participation)

3.3 ร่วมปฏิบัติ (Implementing Participation)

แนวทางการพัฒนาบุคลากร

แนวทางการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่สถานการณ์ที่เป็นปัญหาเดียวกันแล้วให้ร่วมมือการแก้ปัญหา โดยจัดทำโครงการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนในการพัฒนาแบบต่อเนื่อง แบ่งเป็น 3 ระยะ 8 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ระยะที่ 1 เสริมสร้างความรู้

ใช้เวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เพิ่มพูนความรู้อย่างครบครัน

เป็นขั้นการให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยใช้วิธีการบรรยาย อภิปราย การศึกษาเอกสาร การศึกษาคู่มือ การชมวีดิทัศน์ วีดีโอ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้เล่าเรื่องบทบาทหน้าที่ กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้เล่าเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกิจกรรมที่ 3 เรียนรู้เล่าเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้วยวิธีการฝึกอบรม (Classroom Training)

ขั้นที่ 2 ร่วมมือกันสรุปเนื้อหา

เป็นขั้นการให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดของวิทยากร โดยใช้วิธีการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ซึ่งเป็นการประชุมกลุ่มเพื่อทบทวนการเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ไปแล้วว่ามีผลอย่างไร และมีอะไรที่เป็นความรู้ บทเรียน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วม

2. ระยะที่ 2 ฟันฟูเจตคติ

เป็นการต่อยอดและพัฒนาต่อเนื่องจากระยะที่ 1 ใช้เวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอนการปรับเจตคติที่มีต่อส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ศึกษาอย่างแยกย่อย

เป็นขั้นการวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาที่เข้ารับการพัฒนานำเสนอพฤติกรรมและเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของตัวเอง กระตุ้นให้กล้าแสดงออกทางความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาที่ต้องการปรับและพัฒนา รวมถึงการร่วมวางแผนกำหนดแนวทาง และกิจกรรมในการพัฒนาและปรับเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 5 วิเคราะห์ตนเอง

ขั้นที่ 4 สืบค้นตัวแบบอันหลากหลาย

เป็นขั้นการศึกษาตัวแบบการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยการศึกษาดูงาน (Site Visit) เพื่อเรียนรู้การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในสถานการณ์จริง เสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 6 รู้เห็นเป็นจริงงานการศึกษา

ขั้นที่ 5 เสนอแนะอย่างแยกคายสะท้อนกลับ

เป็นขั้นการให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้มีการเสนอแนะและให้ข้อมูลป้อนกลับ หลังจากที่ได้ศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา อภิปราย แลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมอง ความคิดเห็นต่างๆ

บนสถานการณ์ที่ได้ศึกษาดูงานร่วมกัน โดยใช้วิธีการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ซึ่งเป็นการประชุมกลุ่มเพื่อทบทวนการปฏิบัติงานที่ได้ศึกษาดูงานไปแล้วว่ามีผลอย่างไร และมีอะไรที่เป็นความรู้ บทเรียน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในครั้งต่อไปทั้งของตนเองและบุคคลอื่นอย่างไร โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 After Action Review การศึกษาดูงาน

3. ระยะที่ 3 ริเริ่มร่วมพัฒนา

เป็นการต่อยอดการพัฒนาต่อเนื่องจากระยะที่ 3 ใช้เวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 6 ยอมปรับพฤติกรรมเด็ดขาด

เป็นขั้นการพัฒนาปรับพฤติกรรมและเจตคติร่วมกัน ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาปรับพฤติกรรมและเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกิจกรรมการพัฒนาปรับพฤติกรรมและเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 8 วงกลมแห่งความไว้วางใจ กิจกรรมที่ 9 ผูกเชือกสัมพันธ์ กิจกรรมที่ 10 ร่วมแรงร่วมใจ

ขั้นที่ 7 ริเริ่มฝึกฝนอย่างสร้างสรรค์

เป็นขั้นของการฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยใช้วิธีการมอบหมายโครงการ (Project Assignment) เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลองที่แต่ละกลุ่มได้รับ โดยมีผู้บริหารโรงเรียน ครู ปฏิบัติหน้าที่เป็นวิทยากรพี่เลี้ยง ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ และบันทึกพฤติกรรมมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคน โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 11 ฝึกฝน 3 ร่วม

ขั้นที่ 8 พร้อมเพรียงกันเสนอผลการพัฒนา

เป็นขั้นของการจัดนิทรรศการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้วยการนำเสนอผลงานการพัฒนาตั้งแต่ระยะที่ 1 ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ผลงาน

การพัฒนาในระยะที่ 2 ได้แก่ รายงานการศึกษาดูงาน และผลงานในระยะที่ 3 ได้แก่ ผลงานการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลอง นอกจากนี้ยังเป็นการสะท้อนผลการพัฒนาของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา จากมุมมองของวิทยากรและพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม โดยมีกิจกรรมการเรียนรู้ 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 12 ชื่นชมดอกไม้บาน

การประเมินผลการพัฒนาบุคลากร

การวัดผลและประเมินผลการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการทั้งก่อนใช้รูปแบบระหว่างการใช้รูปแบบ และหลังการใช้รูปแบบ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การวัดผล

1.1 การวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้แบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาซึ่งเป็นแบบปรนัย

1.2 การวัดเจตคติ (Attitude) ที่ดีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้แบบวัดเจตคติ (Attitude) ต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

1.3 การวัดทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบ โดยใช้แบบประเมินตนเองของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และตรวจสอบผลงานการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลอง

2. การประเมินผล ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับวุฒิบัตรต้องผ่านเกณฑ์ดังต่อไปนี้

2.1 มีผลการทดสอบหลังการเรียนรู้ทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการรับการพัฒนา

- 2.2 เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาครบทั้ง 3 ระยะและครบทุกกิจกรรม
- 2.3 ส่งแบบบันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ครบทุกหน่วยการเรียนรู้
- 2.4 ส่งผลงานการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลอง
- 2.5 มีผลการประเมินตนเองของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาหลังเข้ารับการพัฒนาทุกหน่วยการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ส่วนที่ 3

รายละเอียดการพัฒนาบุคลากร

คุณสมบัติของผู้เข้ารับการพัฒนา

ผู้เข้ารับการพัฒนามาตามรูปแบบ มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในชุมชน และมีส่วนร่วมกันในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. เป็นผู้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นตัวแทนจากกลุ่มบุคคลในชุมชน ที่ได้รับการแต่งตั้งจากโรงเรียนหรือสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปฏิบัติงานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งข้าราชการ หรือข้าราชการการเมือง ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดูแลกำกับงานด้านการจัดการศึกษา เช่น นายกองดีการบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และนักวิชาการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล

คุณสมบัติของวิทยากรดำเนินการพัฒนา

วิทยากรที่ร่วมดำเนินการพัฒนามาตามรูปแบบนี้ ประกอบด้วย

1. วิทยากร ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เข้ารับการพัฒนา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงพฤติกรรม ทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understand) เจตคติ (Attitude) และด้านทักษะ (Skill) ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความรอบรู้ มีความสามารถ มีประสบการณ์ และประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับในทางวิชาการ
2. วิทยากร ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ที่ช่วยจัดและดำเนินการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เพื่อให้เกิดการคิดที่เป็นระบบ มีอิสระทางความคิดและสามารถสื่อสารทำความเข้าใจกันอย่างตรงไปตรงมา ซึ่งจะต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้เทคนิคและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้วิทยากรกระบวนการยังต้องเป็นบุคคลที่สามารถสร้างเสริมบรรยากาศแห่งมิตรภาพ ความร่วมมือที่จริงจังจริงใจ และขจัดอุปสรรคทางวัฒนธรรมที่ทำให้การคิดและการสื่อสารขาดประสิทธิภาพ

3. วิทยากร ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรพี่เลี้ยง ซึ่ง มีหน้าที่เตรียมวัสดุอุปกรณ์ การฝึกอบรม รวมทั้งสื่อต่างๆ เป็นที่ปรึกษาประจำกลุ่ม เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการคิด ชักนำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทำให้การอภิปรายหรือเกิดผลอย่างจริงจัง สังเกตและ บันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้รับการพัฒนา วิทยากรที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรพี่เลี้ยง ตามรูปแบบนี้ คือ ผู้บริหาร ครู หรือศึกษานิเทศก์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมเป็นอย่างดี

การเตรียมการพัฒนาบุคลากร

1. ขั้นก่อนการพัฒนา

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาแล้ว เป็นที่ยอมรับได้ทางวิชาการ ดังนั้นการใช้รูปแบบการพัฒนาบุคลากรจะสามารถทำให้ผู้เข้ารับการพัฒนาทุกคนบรรลุจุดมุ่งหมายของรูปแบบการพัฒนาบุคลากรทุกข้ออย่างขึ้นอยู่กับ คณะวิทยากรทุกคนที่จะสามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยจะต้องมีความชัดเจนในองค์ประกอบต่างๆ ที่สำคัญคณะวิทยากรทุกคนจะต้อง ดำเนินการเป็นทีม และร่วมดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ยึดรูปแบบการพัฒนาบุคลากรเป็นหลัก ซึ่งสามารถสรุปขั้นตอนก่อนการพัฒนา ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน และวางแผนปฏิบัติร่วมกันทุกกิจกรรม
2. จัดทำโครงการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อขอรับการอนุมัติงบประมาณการพัฒนาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. รับสมัครกลุ่มผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ในชุมชน เดียวกันซึ่งประกอบด้วย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ปฏิบัติงานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นในตำแหน่งข้าราชการ หรือข้าราชการการเมือง เช่น นายกองค้การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนไม่เกินร้อยละ 30 คน
4. ประชุมวางแผนเพื่อเตรียมการร่วมกัน และสร้างความเข้าใจให้ชัดเจน ทุกประเด็นร่วมกัน และมอบหมายภารกิจต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบการดำเนินการ ถ่ายทอดความรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 1-3 การทำหน้าที่เป็นวิทยากรกระบวนการ การทำหน้าที่วิทยากรประจำวัน การทำหน้าที่เป็นวิทยากรพี่เลี้ยง เป็นต้น และถ้าจำเป็นต้องออกความคิดเห็นร่วมกันให้ถือมติเอกฉันท์เป็นหลักในการดำเนินการ

5. ประชุมคณะวิทยากรซึ่งทำหน้าที่ดำเนินการพัฒนา กำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบตามกิจกรรมของรูปแบบการพัฒนา เพื่อเตรียมความพร้อมล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน

6. เตรียมสื่อการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ทุกหน่วยการเรียนรู้ตามรูปแบบการพัฒนาบุคลากรให้ครบถ้วน ตามจำนวนผู้เข้ารับการพัฒนา โดยให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนการดำเนินการพัฒนา

7. เตรียมเครื่องมือวัดที่กำหนดไว้ในภาคผนวกของรูปแบบการพัฒนาบุคลากรให้ครบถ้วนตามจำนวนผู้เข้ารับการพัฒนา โดยให้เสร็จสมบูรณ์ก่อนการดำเนินการพัฒนา

8. เตรียมสถานที่ให้พร้อม

9. แจ้งให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาที่จะเข้ารับการพัฒนารับทราบ กำหนดการพัฒนาตามตารางของการพัฒนาล่วงหน้าก่อนการพัฒนาอย่างน้อย 1 สัปดาห์

10. ดำเนินการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินกิจกรรมการพัฒนาตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ตามลำดับ

2. ขั้นตอนการพัฒนา

2.1 คณะวิทยากรปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนการพัฒนาที่กำหนดไว้ในรูปแบบ โดยยึดตามตารางการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้เป็นหลัก

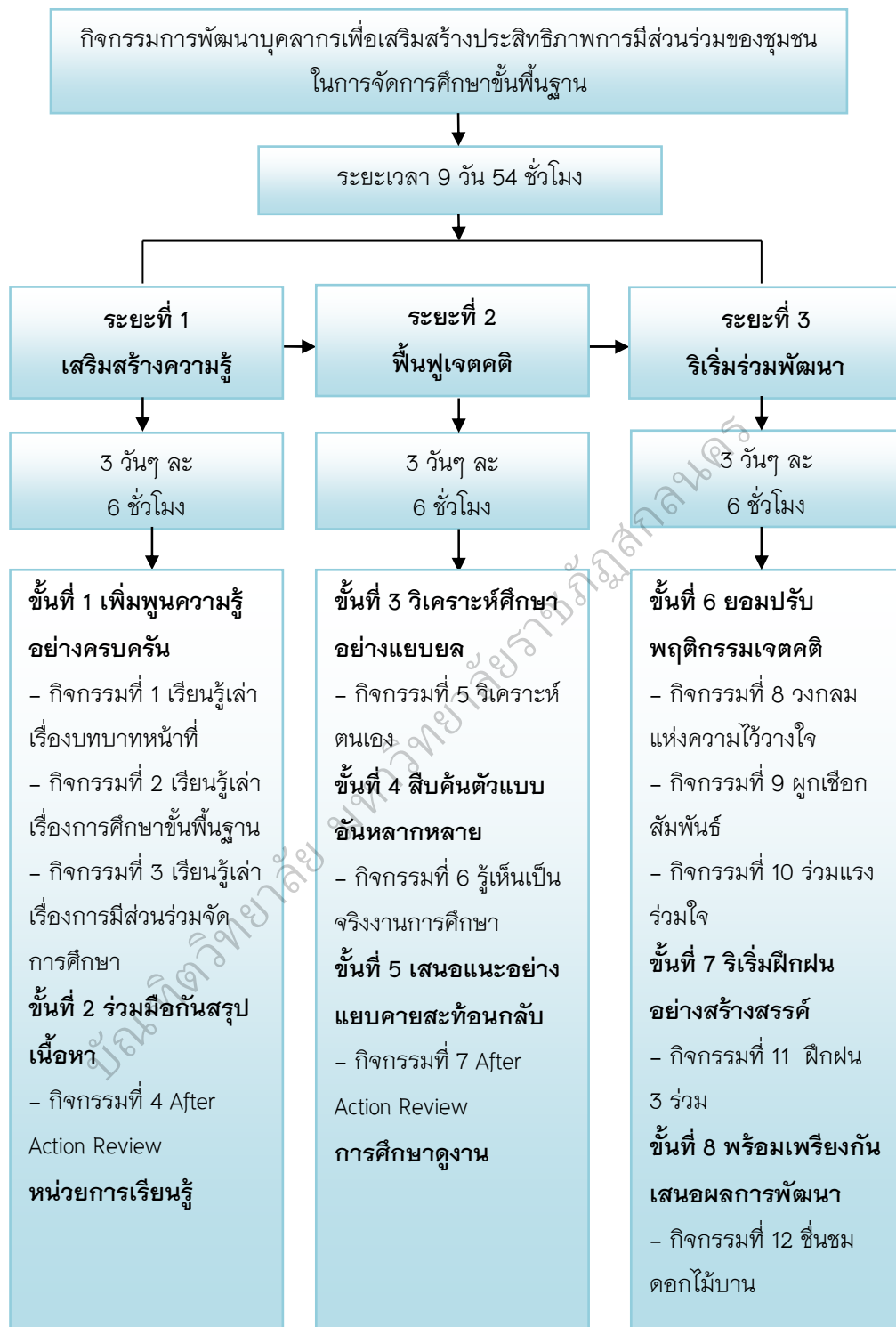
2.2 ประเมินผลการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามที่ระบุไว้ในให้ครบถ้วน โดยใช้เครื่องมือที่กำหนดไว้แล้วในรูปแบบ

2.3 มีการดำเนินการประชุมเพื่อสรุปผลการดำเนินการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเป็นรายวัน หลังเสร็จสิ้นการดำเนินการพัฒนาในแต่ละวัน เพื่อปรับปรุงการดำเนินการพัฒนาในวันถัดไป

3. ขั้นหลังการพัฒนา

3.1 คณะวิทยากรสรุปผลการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาในภาพรวม และรายบุคคล

3.2 จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินโครงการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากแผนภาพที่ 2 โครงสร้างกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรเพื่อเสริมสร้าง
ประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีรายละเอียด ดังนี้
ระยะที่ 1 เสริมสร้างความรู้ ใช้เวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง โดยมีกิจกรรม
ดังนี้

ขั้นที่ 1 เพิ่มพูนความรู้อย่างครบครัน

กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้เล่าเรื่องบทบาทหน้าที่

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเห็นคุณค่าและปฏิบัติตน
ตามสถานภาพและบทบาทได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนำภาพการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานมาให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์
 - ท่านคิดว่าบุคคลในภาพทำหน้าที่อะไร
 - ท่านเคยเข้าร่วมประชุมดังกล่าวหรือไม่
 - ถ้าท่านเคยเข้าร่วมประชุมท่านปฏิบัติอย่างไรบ้าง
2. วิทยากรแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้า
กลุ่ม จากนั้นวิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ศึกษาใบความรู้ที่ 1-4 นำความรู้และ
ประสบการณ์เดิมของตนเองมาบันทึกเป็นองค์ความรู้ใหม่
3. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อ “บทบาทหน้าที่
ของชุมชนต่อการจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างไร”
4. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำข้อสรุปจากการอภิปราย
ในกลุ่มย่อย มานำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง
“บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม
6. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทำใบงานที่ 1 บทบาทหน้าที่ของ
ชุมชนต่อการจัดการศึกษา เป็นรายบุคคล

7. ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติ
ในสถานการณ์ การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยกำหนดบทบาท
หน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม
8. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ และร่วมกันคัดเลือก
กลุ่มที่แสดงได้เหมาะสมมากที่สุด
9. ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับ
เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” ตลอดทั้งแนวทางการนำความรู้ไป
ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง
10. ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาทำแบบทดสอบเรื่อง “บทบาทหน้าที่
ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” จำนวน 10 ข้อ

สื่อการอบรม

1. ใบความรู้ที่ 1 การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ใบความรู้ที่ 2 การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ใบความรู้ที่ 3 การกำกับดูแลและตรวจสอบการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน
4. ใบความรู้ที่ 4 การประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. ใบงานที่ 1 บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา
6. ภาพการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. แบบทดสอบเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัด
การศึกษา” จำนวน 10 ข้อ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ประเมินผลงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้เล่าเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ
การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษามีความตระหนักในการพัฒนา
ตนเองให้เข้าใจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. วิทยากรนำวีดิทัศน์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยมาให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์

- ท่านคิดว่าองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษา

ขั้นพื้นฐานในประเทศไทยจากที่ดูในวีดิทัศน์คืออะไร

- ท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่

ถ้ามีท่านทำอะไรบ้าง

- โรงเรียนในชุมชนของท่านมีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

อย่างไร

2. วิทยากรแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม จากนั้นวิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ศึกษาใบความรู้ที่ 1-4 นำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาบันทึกเป็นองค์ความรู้ใหม่

3. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อ “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องทำอย่างไร”

4. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำข้อสรุปจากการอภิปรายในกลุ่มย่อย มานำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน

5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม

6. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทำใบงานที่ 1-4 เป็นรายบุคคล

7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลอง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในชุมชน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม

8. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ และร่วมกันคัดเลือกกลุ่มที่แสดงได้เหมาะสมมากที่สุด

9. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตลอดทั้งแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง

10. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทำแบบทดสอบเรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

สื่อการอบรม

1. ใบความรู้ที่ 1 ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ใบความรู้ที่ 2 หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ใบความรู้ที่ 3 จุดมุ่งหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ใบความรู้ที่ 4 การจัดการศึกษา ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
5. ใบงานที่ 1 ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ใบงานที่ 2 หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. ใบงานที่ 3 จุดมุ่งหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. ใบงานที่ 4 การจัดการศึกษา ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
9. วีดิทัศน์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาของ “เสอเพลอโมดล”
10. แบบทดสอบเรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ประเมินผลงานกลุ่ม

กิจกรรมที่ 3 เรียนรู้เล่าเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความตระหนักในการพัฒนาตนเองให้เข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำกับดูแลและตรวจสอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนำวีดิทัศน์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาของ “เสอเพลอโมเดล” มาให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์

- ท่านคิดว่าบุคคลที่มาร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในวีดิทัศน์ประกอบด้วยบุคคลกลุ่มคนใดบ้าง
- ท่านเห็นด้วยกับการทำหน้าที่ของกลุ่มบุคคลในวีดิทัศน์หรือไม่

- โรงเรียนในชุมชนของท่านมีใครบ้างที่เข้าไปร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. วิทยากรแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม จากนั้นวิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ศึกษาใบความรู้ที่ 1-5 นำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาบันทึกเป็นองค์ความรู้ใหม่

3. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประโยชน์อย่างไร”

4. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำข้อสรุปจากการอภิปรายในกลุ่มย่อย มานำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน

5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม

6. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทำใบงานที่ 1 -5 เป็นรายบุคคล

7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติ ในสถานการณ์จำลอง การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในชุมชน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม

8. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ และร่วมกันคัดเลือกกลุ่มที่แสดงได้เหมาะสมมากที่สุด

9. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง “การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตลอดทั้งแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน สถานการณ์จริง

10. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทำแบบทดสอบเรื่อง “การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

สื่อการอบรม

1. ใบความรู้ที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการมีส่วนร่วม
2. ใบความรู้ที่ 2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
3. ใบความรู้ที่ 3 กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม
4. ใบความรู้ที่ 4 ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคการมีส่วนร่วม
5. ใบความรู้ที่ 5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
6. ใบงานที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการมีส่วนร่วม
7. ใบงานที่ 2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
8. ใบงานที่ 3 กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม
9. ใบงานที่ 4 ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคการมีส่วนร่วม
10. ใบงานที่ 5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
11. วิดีทัศน์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกรณีศึกษาของ “เสอเพลอโมเดล” จำนวน 10 ข้อ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ประเมินผลงานกลุ่ม

ขั้นที่ 2 ร่วมมือกันสรุปเนื้อหา

กิจกรรมที่ 4 After Action Review หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ทราบแนวทางในการปรับปรุง/พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง

2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ฝึกทักษะในการพูด และการฟัง
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้พัฒนาการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)
4. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถจัดการความรู้ ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนัดประชุมผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
2. วิทยากรแนะนำกฎกติกา มารยาท
3. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมทบทวนหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมาแล้ว
4. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เล่าสั้นๆ ถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยสรุป เหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้น วิทยากรกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุป
5. วิทยากรกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งอาจมีการจัดให้แนะนำตัว หรือทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. วิทยากรดำเนินการ AAR โดยให้ถามข้อคำถาม คือ
 - 6.1 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คาดว่าผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้อาจจะเป็นอย่างไร
 - 6.2 แล้วผลที่เกิดขึ้นจริงๆ คืออะไร
 - 6.3 เพราะเหตุอะไรจึงเกิดเป็นเช่นนั้น
 - 6.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้เรียนรู้อะไรจากสิ่งที่เกิดขึ้น
7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามแนวทางของข้อคำถามในข้อ 4 รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ โดยผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนสามารถเปิดประเด็นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานตามหัวข้อ AAR ได้ ในการกำกับดูแลของวิทยากร โดยให้มีการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุด

8. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา บันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) รวมทั้งข้อควรระวังในการปฏิบัติครั้งต่อไป
ส่งวิทยากรพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม

สื่อการอบรม

1. แบบบันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

2. ประเมินผลงานการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

ระยะที่ 2 **ฟื้นฟูเจตคติ** ใช้เวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง โดยมีกิจกรรม ดังนี้

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ศึกษาอย่างแยกย่อย

กิจกรรมที่ 5 วิเคราะห์ตนเอง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองมีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีและที่ควรปรับปรุงได้
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสามารถเขียนระบุพฤติกรรมและเจตคติของตนเองที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรแจกกระดาษเปล่ารูปหัวใจให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคนๆ ละ 4 แผ่น และตั้งประเด็นคำถามให้ทุกคนเขียนคำตอบลงในกระดาษตามความเป็นจริง

- ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา
- ท่านเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูที่อยู่ใน

ชุมชนของท่าน

– ท่านต้องการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาในชุมชนของท่านหรือไม่

– ท่านต้องการทำอะไรเป็นอันดับแรกในการจัดการศึกษาในชุมชนของท่าน

2. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคน ส่งคำตอบให้วิทยากร จัดหมวดหมู่ของคำตอบและร่วมกันอภิปรายประเด็นคำตอบเพื่อหาแนวโน้มคำตอบที่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่

3. วิทยากรสรุปภาพรวมเจตคติของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษามีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. วิทยากรแจก ใบงานการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีและที่ควรปรับปรุง

5. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองภายในกลุ่มย่อยให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

6. สมาชิกแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวแทนผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติต่อกลุ่มใหญ่

7. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปพฤติกรรมและเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงในภาพรวมพร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหาแนวทางและวิธีการปรับปรุง

สื่อการอบรม

1. ใบงานการวิเคราะห์ตนเอง

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจใบงานการวิเคราะห์ตนเอง

2. ประเมินผลใบงานการวิเคราะห์ตนเอง

ขั้นที่ 4 สืบค้นตัวแบบอันหลากหลาย

กิจกรรมที่ 6 รู้เห็นเป็นจริงงานการศึกษา

จุดประสงค์

1. เพื่อศึกษาดูงานด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ

2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น มุมมอง วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา
3. เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในชุมชนให้มีระบบและคุณภาพ
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินงานกิจกรรม

1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อศึกษาดูงานกลุ่มละ 6 คน คัดเลือกหัวหน้ากลุ่ม
2. ศึกษาดูงานด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ แห่งที่ 1
3. ฟังการบรรยาย นำทีมโดยผู้อำนวยการสถานศึกษากล่าวต้อนรับ และแนะนำทีมผู้บริหาร พร้อมบรรยายเกี่ยวกับภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
4. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา แลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติและการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของบุคลากรในชุมชน ตอบข้อซักถาม
5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาศึกษาดูงานในพื้นที่จริง แยกเป็นกลุ่มศึกษาตามประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ กลุ่มบุคคล/หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ สภาพปัญหาที่ก่อนดำเนินการของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ขอบข่ายภารกิจการมีส่วนร่วมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน

สื่อการอบรม

1. ใบงานการศึกษาดูงาน
2. แบบบันทึกการศึกษาดูงาน

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจรายงานการศึกษาดูงาน
2. ประเมินผลรายงานการศึกษาดูงาน

ขั้นที่ 5 เสนอแนะอย่างแยกย่อยสะท้อนกลับ

กิจกรรมที่ 7 After Action Review การศึกษาดูงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ทราบแนวทางในการปรับปรุง/พัฒนาการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ฝึกทักษะในการพูดและการฟัง
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)
4. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนัดประชุมผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
2. วิทยากรแนะนำกฎกติกา มารยาท
3. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมทบทวนกิจกรรมการศึกษาดูงานที่ผ่านมาแล้ว
4. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เล่าสั้นๆ ถึงกิจกรรมการศึกษาดูงานที่เกิดขึ้นโดยสรุปเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้น วิทยากรกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุป
5. วิทยากรกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นต่างๆ จากการศึกษาดูงาน ได้แก่ กลุ่มบุคคล/หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ สภาพปัญหาที่ก่อนดำเนินการของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ขอบข่ายภารกิจที่มีส่วนร่วมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน หรือทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
6. วิทยากรดำเนินการ AAR โดยให้ถามข้อคำถาม คือ
 - 6.1 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คาดว่าผลการศึกษาดูงานที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ควรจะเป็นอย่างไร
 - 6.2 แล้วผลที่เกิดขึ้นจริงๆ คืออะไร

6.3 เพราะเหตุอะไรจึงเกิดเป็นเช่นนั้น

6.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้เรียนรู้อะไรจากการศึกษาดูงาน
โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในครั้งนี้

7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ตามแนวทางของข้อคำถามในข้อ 4 รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ โดยผู้มีส่วนร่วม
จัดการศึกษา ทุกคนสามารถเปิดประเด็นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานตามหัวข้อ AAR ได้
ในการกำกับดูแลของวิทยากร โดยให้มีการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ดี
ที่สุด

8. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา บันทึกการประชุมทบทวน
หลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) รวมทั้งข้อควรระวังในการปฏิบัติครั้งต่อไป
ส่งวิทยากรที่เลี้ยงประจำกลุ่ม

สื่อการอบรม

1. แบบบันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action
Review: AAR)

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After
Action Review: AAR)

2. ประเมินผลงานการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After
Action Review: AAR)

ระยะที่ 3 ริเริ่มร่วมพัฒนา ใช้เวลา 3 วันๆ ละ 6 ชั่วโมง โดยมีกิจกรรม
ดังนี้

ขั้นที่ 6 ยอมรับพฤติกรรมเจตคติ

กิจกรรมที่ 8 วงกลมแห่งความไว้วางใจ

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้เรียนรู้ความสำคัญ
ของการทำงานเป็นทีมและการยอมให้ผู้อื่นช่วยเหลือให้บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. เน้นความสำคัญของความปลอดภัยระหว่างทำกิจกรรมนี้ คนที่
มีปัญหาเกี่ยวกับหลังหรือสภาวะทางสุขภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ควรร่วมกิจกรรมนี้

2. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา จับกันเป็นวงกลมที่แน่น และชิดกันหนึ่งวงหรือหลายวง โดยหันหน้าเข้าหากันและไหล่ชิดกัน

3. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนที่จับกันเป็นวงกลมต้องให้ คำมั่นว่าจะเป็นคนที่ไว้ใจได้เต็มที่และเต็มใจอย่างยิ่งที่จะรับร่างกายของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอีกคนหนึ่งที่อยู่เนือง ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาคนหนึ่งยืนอยู่กลางวงกลม หลับตา และกอดอก

4. เมื่อให้สัญญาณ ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คนนี้จะถูกหมุน เคลื่อนไปรอบวงกลมโดยที่เท้าทั้งสองข้างยังอยู่ที่จุดศูนย์กลางวงกลม ทำกิจกรรมนี้ซ้ำกับ ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา แต่ละคนที่ต้องการได้รับประสบการณ์ของการไว้วางใจผู้อื่น ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาบางคนอาจต้องการเป็นผู้ดูมากกว่าเป็นผู้ยืนในวงกลม

5. หลังจบกิจกรรมวิทยากรให้ถามคำถามชวนไตร่ตรองดังนี้

5.1 รู้สึกอย่างไรเมื่อเป็นผู้ยืนในวงกลม

5.2 วงกลมนี้เป็นสิ่งแทนอะไรได้บ้าง

5.3 ในชีวิตเราเมื่อใดบ้างที่เราต้องพึ่งพาและวางใจในผู้อื่น เราจะเป็นคนที่ไว้วางใจได้ด้วยวิธีใด เราจะเสริมสร้างความวางใจของเราในพระผู้ช่วยให้รอดได้อย่างไร

6. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จาก กิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

อุปกรณ์

ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคน

กิจกรรมที่ 9 ผูกเชือกสัมพันธ์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้เรียนรู้การประสานงาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาฝึกการทำงานเป็นทีม
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้รับความสนุกสนาน

ผ่อนคลายเป็น

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา แต่ละกลุ่มไม่ควรเกิน 10 คน

2. วิทยากรแจกเชือกให้คนละ 1 เส้น
3. อธิบายกติกาดังนี้ ให้ทุกคนนำเชือกของตนเองมามัดต่อกับคนอื่นจนกลายเป็นเส้นเดียวให้ได้ความยาวมากที่สุด
4. เมื่อทดสอบดึงเชือกจะต้องไม่หลุด โดยให้เวลาทำงาน 3 นาที
5. เมื่อหมดเวลา ให้วิทยากรทดสอบดึงเชือกดูทุกกลุ่ม
6. นำเชือกของแต่ละกลุ่มมาวัดความยาวว่ากลุ่มใดยาวที่สุด
7. วิทยากรออกคำสั่งให้ทุกกลุ่มแก้เชือกออกให้เหมือนเดิม กลุ่มใดที่แก้เชือกออกได้เร็วที่สุดชนะเลิศ
8. ช่วงเวลาที่แต่ละกลุ่มนำเชือกมามัดต่อกัน วิทยากรต้องช่วยกระตุ้นแต่ละกลุ่มให้ช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่ การประกาศผลชนะเลิศของกลุ่มที่แก้เชือกได้เร็ว เป็นการสรุปการทำงานที่บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
9. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

อุปกรณ์

1. เชือก

กิจกรรมที่ 10 ร่วมแรงร่วมใจ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ฝึกการวางแผนในการทำงาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษามีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตระหนักถึงความรอบคอบในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรวางกล่อง 5 กล่องซ้อนกันเป็นจุดเริ่มต้น โดยวางกล่องที่มีตัวเลขมากที่สุดอยู่ด้านล่าง เรียงลำดับขึ้นด้านบนเป็น 5 4 3 2 1
2. กำหนดตำแหน่งที่จะต้องย้ายกล่องไป มี 3 ตำแหน่ง ห่างจากจุดเริ่มต้นประมาณ 10 เมตร แต่ละตำแหน่งห่างกันประมาณ 5 เมตร
3. ให้ผู้เล่นย้ายกล่องทั้ง 5 กล่องจากจุดเริ่มต้นไปไว้ในตำแหน่งที่กำหนดให้ (มีเพียง 3 ตำแหน่งเท่านั้น) จะวางที่ตำแหน่งไหนก่อนก็ได้

4. การย้ายกล่องจะย้ายได้เพียงครั้งละ 1 กล่องเท่านั้น และต้องหยิบจากด้านบนเสมอ ส่วนการวางกล่องก็ต้องวางทับด้านบนเสมอ
5. ห้ามนำกล่องที่มีตัวเลขมาก ทับกล่องที่มีตัวเลขน้อยกว่า แต่กล่องที่มีตัวเลขน้อยกว่าสามารถทับกล่องที่มีตัวเลขมากกว่าได้
6. เมื่อย้ายกล่องไปแล้วไม่สามารถนำกล่องกลับมาวางที่จุดเริ่มต้นได้อีก แต่สามารถวางสลับไปมาระหว่างตำแหน่งทั้ง 3 ตำแหน่งได้
7. ผู้ที่จะย้ายกล่อง เท้าจะต้องไม่สัมผัสกับพื้นดิน เมื่อย้ายเสร็จผู้ย้ายกล่องจะต้องกลับมาที่จุดเริ่มต้นทุกครั้ง เพื่อเปลี่ยนให้ผู้อื่นไปย้ายกล่องแทน
8. สุดท้ายกล่องจะต้องถูกเรียงลำดับ 5 4 3 2 1 เหมือนกับจุดเริ่มต้น ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งใน 3 ตำแหน่งนั้น
9. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

อุปกรณ์

1. กล่อง 5 กล่อง (มีเลขกำกับกล่อง 1-5)
2. ธงเล็กๆ 3 ธง หรืออาจจะเป็นวัสดุอย่างอื่นที่สามารถกำหนดจุดวางกล่อง จำนวน 3 จุด

ขั้นที่ 7 ริเริ่มฝึกฝนอย่างสร้างสรรค์

กิจกรรมที่ 11 ฝึกฝน 3 ร่วม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลอง
2. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถนำทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและประสบการณ์จากปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลองไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ชม VTR ภาพความสำเร็จในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของบุคลากรในชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ

2. แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อฝึกทักษะ (Skills)

การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลองที่กำหนดใน ใบงานฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

3. นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการปฏิบัติ

กิจกรรมกลุ่ม

4. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมวิเคราะห์ วิพากษ์

ผลการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละกลุ่มในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้

สื่อการอบรม

1. VTR ภาพความสำเร็จในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
ของบุคลากรในชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ

2. ใบงานฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจใบงาน ฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
2. ประเมินผลงานใบงาน ฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วม
จัดการศึกษา

ขั้นที่ 8 พร้อมเพรียงกันเสนอผลการพัฒนา

กิจกรรมที่ 12 ชื่นชมดอกไม้บาน

จุดประสงค์

1. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการเรียนรู้จากการพัฒนาทั้ง 3 ระยะ
2. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำผลการเรียนรู้ในการพัฒนาทั้ง 3 ระยะมาใช้ในการจัดนิทรรศการและนำเสนอผลงานการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
3. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีทักษะการนำเสนอผลงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นำเสนอผลงานการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการเรียนรู้การพัฒนาทั้ง 3 ระยะ ของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้วยจัดนิทรรศการเป็นรายกลุ่ม

2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลจากการพัฒนา โดยใช้กระบวนการ ตลาดนัดผลงานและนิทรรศการ อภิปรายและวิพากษ์ ชักถามและตอบปัญหา
3. คัดผลงานดีเด่นนำเสนอผลงานและวิพากษ์ผลงานโดยวิทยากร ที่ดำเนินการพัฒนา
4. วิทยากรสรุปผลการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา โดยการสะท้อนผลการพัฒนาในภาพรวมทั้ง 3 ระยะ

สื่อการอบรม

1. เอกสาร/ใบงาน
2. อุปกรณ์การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. งานรายบุคคล/งานกลุ่ม
3. นำเสนอผลงาน

กำหนดการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ใช้เวลา 9 วัน รวม 54 ชั่วโมง ดังนี้

วันที่ 1 เสริมสร้างความรู้

- เวลา 08.00 – 09.00 น. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษารายงานตัว
- เวลา 09.00 – 10.00 น. พิธีเปิด
- เวลา 10.00 – 11.00 น. ประเมินก่อนการพัฒนา
- เวลา 11.00 – 12.00 น. กิจกรรมสนทนาการประจำวัน
- เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรมที่ 1 เรียนรู้เล่าเรื่องบทบาทหน้าที่
- เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรม After Action Review

วันที่ 2 เสริมสร้างความรู้

- เวลา 08.00 – 09.00 น. กิจกรรมสนทนาการประจำวัน
- เวลา 09.00 – 11.00 น. กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้เล่าเรื่องการศึกษา
- เวลา 11.00 – 12.00 น. กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้เล่าเรื่องการศึกษา
- เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรมที่ 2 เรียนรู้เล่าเรื่องการศึกษา

เวลา 14.00 – 15.00 น. กิจกรรม After Action Review

วันที่ 3 เสริมสร้างความรู้

เวลา 08.00 – 10.00 น. กิจกรรมสนทนาการประจำวัน

เวลา 10.00 – 11.00 น. กิจกรรมที่ 3 เรียนรู้เล่าเรื่องการมีส่วนร่วม

เวลา 11.00 – 12.00 น. กิจกรรมที่ 3 เรียนรู้เล่าเรื่องการมีส่วนร่วม

เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรม After Action Review

เวลา 14.00 – 15.00 น. สรุปการพัฒนาระยะที่ 1

วันที่ 4 พื้นฟูเจตคติ

เวลา 08.00 – 09.00 น. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษารายงานตัว

เวลา 09.00 – 10.00 น. กิจกรรมสนทนาการประจำวัน

เวลา 11.00 – 12.00 น. กิจกรรมที่ 5 วิเคราะห์ตนเอง

เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรม After Action Review

เวลา 14.00 – 15.00 น. กิจกรรมนัดหมายการไปศึกษาดูงาน

วันที่ 5 พื้นฟูเจตคติ

เวลา 07.30 – 08.00 น. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาพร้อมกันที่จุดนัด

เวลา 08.00 – 09.00 น. ออกเดินทางตามเส้นทางที่กำหนด

เวลา 09.00 – 10.00 น. ถึงโรงเรียนเป้าหมายแห่งที่ 1

รับฟังการนำเสนอผลงานของโรงเรียน

เวลา 11.00 – 12.00 น. นำเสนอประสบการณ์การทำงาน

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม

เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน

เวลา 13.00 – 14.00 น. แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่าง

ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มาศึกษาดูงาน

เวลา 14.00 – 15.00 น. เยี่ยมชมอาคารสถานที่ พบปะครู

แลกเปลี่ยนประสบการณ์ให้ข้อเสนอแนะ

วันที่ 6 พื้นฟูเจตคติ

- เวลา 07.30 – 08.00 น. ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาพร้อมกันที่จุดนัด
- เวลา 08.00 – 09.00 น. ออกเดินทางตามเส้นทางที่กำหนด
- เวลา 09.00 – 10.00 น. ถึงโรงเรียนเป้าหมายแห่งที่ 2
รับฟังการนำเสนอผลงานของโรงเรียน
- เวลา 11.00 – 12.00 น. นำเสนอประสบการณ์การทำงาน
เกี่ยวกับการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
- เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13.00 – 14.00 น. แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานระหว่าง
ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ที่มาศึกษาดูงาน
- เวลา 14.00 – 15.00 น. กิจกรรม After Action Review

วันที่ 7 ริเริ่มร่วมพัฒนา

- เวลา 08.00 – 09.00 น. ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษารายงานตัว
- เวลา 09.00 – 11.00 น. กิจกรรมสนทนาการประจำวัน
- เวลา 11.00 – 12.00 น. กิจกรรมที่ 8 วงกลมแห่งความไว้วางใจ
- เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรมที่ 9 ผูกเชือกสัมพันธ์
- เวลา 14.00 – 15.00 น. กิจกรรม After Action Review

วันที่ 8 ริเริ่มร่วมพัฒนา

- เวลา 08.00 – 09.00 น. กิจกรรมสนทนาการประจำวัน
- เวลา 09.00 – 11.00 น. กิจกรรมที่ 10 ร่วมแรงร่วมใจ
- เวลา 11.00 – 12.00 น. กิจกรรมที่ 11 ฝึกฝน 3 ร่วม
- เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรมที่ 11 ฝึกฝน 3 ร่วม
- เวลา 14.00 – 15.00 น. กิจกรรม After Action Review

วันที่ 9 ริเริ่มร่วมพัฒนา

- เวลา 08.00 – 09.00 น. กิจกรรมสันทนากการประจำวัน
- เวลา 09.00 – 12.00 น. กิจกรรมที่ 12 ชื่นชมดอกไม้บาน
- เวลา 12.00 – 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- เวลา 13.00 – 14.00 น. กิจกรรมที่ 12 ชื่นชมดอกไม้บาน
- เวลา 14.00 – 15.00 น. กิจกรรม After Action Review
- เวลา 15.00 – 16.00 น. ประเมินหลังการพัฒนา
- เวลา 16.00 – 16.30 น. พิธีปิด/มอบเกียรติบัตร

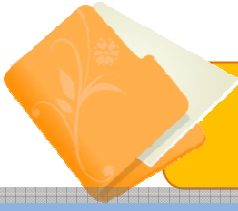
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ส่วนที่ 4
กิจกรรมการพัฒนาบุคลากร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กิจกรรมการเรียนรู้ระยะที่ 1

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ 1

เรียนรู้เล่าเรื่องบทบาทหน้าที่

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามสถานภาพและบทบาทได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนำภาพการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์
 - ท่านคิดว่าบุคคลในภาพทำหน้าที่อะไร
 - ท่านเคยเข้าร่วมประชุมดังกล่าวหรือไม่
 - ถ้าท่านเคยเข้าร่วมประชุมท่านปฏิบัติอย่างไรบ้าง
2. วิทยากรแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม จากนั้นวิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ศึกษาใบความรู้ที่ 1-4 นำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาบันทึกเป็นองค์ความรู้ใหม่
3. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อ “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษามีความสำคัญอย่างไร”
4. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำข้อสรุปจากการอภิปรายในกลุ่มย่อย มานำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม

6. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทำใบงานที่ 1 บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา เป็นรายบุคคล
7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์การประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม
8. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ และร่วมกันคัดเลือกกลุ่มที่แสดงได้เหมาะสมมากที่สุด
9. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” ตลอดทั้งแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง
10. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทำแบบทดสอบเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” จำนวน 10 ข้อ

สื่อการอบรม

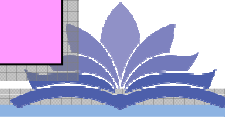
1. ใบความรู้ที่ 1 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 2. ใบความรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่ของชุมชน
 3. ใบงานที่ 1 บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา
 4. ใบงานที่ 2 บทบาทหน้าที่ด้านต่างๆ
 5. ภาพการประชุมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 6. แบบทดสอบเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา”
- จำนวน 10 ข้อ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ประเมินผลงานกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 1 บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านบทบาทหน้าที่

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของชุมชนที่เกิดขึ้นจากความต้องการหรือความจำเป็นของชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ของบุตรหลานด้านความรู้และการขัดเกลาทางสังคม ดังนั้นทุกคนที่จัดการศึกษาต้องถือเป็นภาระหน้าที่ของตนในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นับตั้งแต่ผู้กำหนดนโยบายในระดับรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการผู้บริหารจัดการศึกษาระดับเขตพื้นที่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษาเอกชนคณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหารศึกษาคณะครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนพ่อแม่ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน จะต้องคิดและกระทำการต่างๆ ที่ให้ความสำคัญและเพื่อให้เกิดคุณประโยชน์แก่ผู้เรียน ซึ่งชุมชนสามารถเข้ามามีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยผ่าน 2 องค์กรหลักภายในชุมชน ในที่นี้หมายถึงองค์กรตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้แก่ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของท้องถิ่น

4. กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษา

ขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาส

และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

7. เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ
ด้านงบประมาณด้านบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา
8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาดลอดจนวิทยากร
ภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้ง
สืบสานจารีตประเพณีศิลปะและวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจน
ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากร
ของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น
10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา
ก่อนเสนอต่อสาธารณชน
11. แต่งตั้งที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้
ตามที่เห็นสมควร
12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับกรมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด
ของสถานศึกษานั้น

ใบความรู้ที่ 2 บทบาทหน้าที่ของชุมชน

บทบาทหน้าที่ของชุมชน

บทบาทในการตรวจสอบและติดตามผลการจัดการศึกษา

1. การเป็นคณะกรรมการตรวจสอบ
2. การติดตามความเคลื่อนไหวของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. การวิพากษ์วิจารณ์ ให้ความคิดเห็นในการจัดการของสถานศึกษา

บทบาทในการจัดการศึกษา

1. การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการ เช่น กรรมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คณะกรรมการความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. การเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับสถานศึกษาและเยาวชน ในรูปแบบของสถานศึกษาดูงานแหล่งฝึกงาน และเป็นวิทยากร เป็นต้น
4. การให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานตนเอง เช่น การสอนเสริม การกวดขันดูแลความประพฤติ การอบรมสั่งสอน เป็นต้น

การสนับสนุนของชุมชนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. การให้ทุนสนับสนุน เป็นการจัดหาเงินงบประมาณ สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยการจัดหาทุน งบประมาณหรือการเสียภาษีส่งเสริมการจัดการศึกษา
2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ของชุมชน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนเป็นการสื่อสารข้อมูลระหว่างชุมชน ในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพื่อให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ วิธีการดำเนินการ เช่น การจัดทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น รายการวิทยุ เวทีประชาคม เป็นต้น

แนวทางปฏิบัติเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานงบประมาณ

ครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการ ดังนี้

1. ทบทวนภารกิจจัดการศึกษาของสถานศึกษาและรายงานข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีผลกระทบต่อจัดการศึกษา (SWOT) และประเมินสภาพของสถานศึกษา
3. กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา
4. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
5. กำหนดผลผลิต (Outputs) ผลลัพธ์ (Outcomes) และตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators: KPI) โดยจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ
6. กำหนดเป้าหมายระยะปานกลางของผลผลิตในเชิงปริมาณ คุณภาพ และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาที่จะทำร้ายข้อตกลงกับเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน/โครงการและกิจกรรมหลัก
8. จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุง และนำเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา
9. เผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน

บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของรัฐตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ

1. ด้านการจัดการศึกษา

- 1.1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SWOT) และประเมินสภาพของสถานศึกษา
- 1.2 กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และเป้าประสงค์ (Corporate Objective) ของสถานศึกษา
- 1.3 กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
- 1.4 จัดทำรายละเอียดโครงสร้าง แผนงาน/โครงการและกิจกรรมหลัก
- 1.5 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- 1.6 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา

- 2.1 ให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 ให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นทรัพยากรเพื่อพัฒนาสถานศึกษา

2.3 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

2.4 จัดหาครูช่วยสอน โดยจัดสรรงบประมาณมาเพิ่ม

2.5 สนับสนุนอาหารกลางวันแก่นักเรียนเพิ่มเติม

2.6 จัดอุปกรณ์การเรียนการสอนภายในโรงเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์กีฬา เป็นต้น

ด้านการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา

1. กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

2. ให้คำปรึกษาและสนับสนุนการประกันคุณภาพสถานศึกษาทั้งด้านปัจจัย

กระบวนการบริหาร กระบวนการสอน กระบวนการนิเทศ และผลผลิตทางการศึกษา

ให้มีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของชุมชน

ด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา

1. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา

2. จัดให้รับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุง คุณภาพ

การศึกษา

3. การช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนและเผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน

คำชี้แจง : ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตอบคำถามเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้ถูกต้อง

1. ท่านคิดว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนในชุมชนเป็นหน้าที่ของใคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านทำหน้าที่ใดบ้างเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในชุมชน และทำในฐานะใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. บทบาทหน้าที่ของชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

3. บทบาทหน้าที่ของครูบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการ
สถานศึกษา และชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

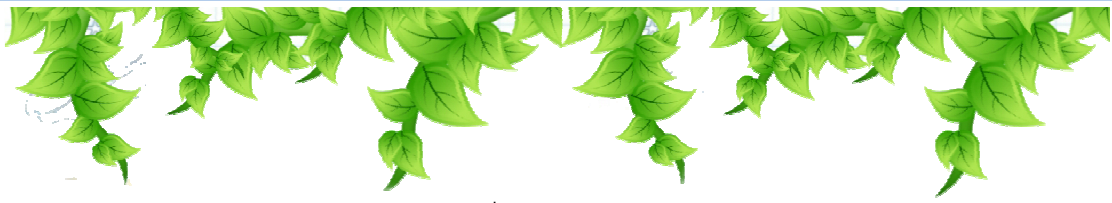
.....

.....

.....

.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

4. องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

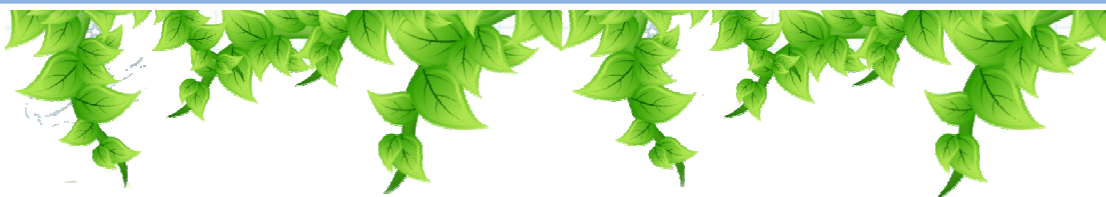
.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

3. บทบาทหน้าที่ด้านการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. บทบาทหน้าที่ด้านการประเมินผลการจัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบทดสอบท้ายกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที
2. โปรดกาเครื่องหมาย (X) กากบาท ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. องค์กรที่มีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในชุมชนคือข้อใด
 - ก. ผู้ปกครอง,หน่วยงานของรัฐบาลทุกหน่วยงาน
 - ข. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน,องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ค. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน,ผู้ปกครองนักเรียน
 - ง. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น,ผู้แทนราษฎร
2. ข้อใดไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ก. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
 - ข. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 - ค. ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารโรงเรียน
 - ง. กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
3. ข้อใดมีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาวิสัยทัศน์โรงเรียน พิจารณานโยบายและแผน และพิจารณางบประมาณในสถานศึกษา
 - ก. คณะกรรมการสถานศึกษา
 - ข. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ค. ผู้ทรงคุณวุฒิ
 - ง. ถูกทุกข้อ
4. “มีบทบาทในการตรวจสอบและติดตามผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา”
เป็นบทบาทหน้าที่ของข้อใด
 - ก. ชุมชน
 - ข. ผู้ปกครอง
 - ค. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ง. คณะกรรมการสถานศึกษา

5. ข้อใดกล่าวผิด

- ก. ชุมชนมีบทบาทในการตรวจสอบและติดตามผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- ข. ชุมชนให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลาน
- ค. ชุมชนให้ทุนสนับสนุน เป็นการจัดหาเงินงบประมาณ สนับสนุนการจัดการศึกษา
- ง. ชุมชนกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา

6. วัตถุประสงค์ทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมดำเนินการตามข้อใด

- ก. กำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษา
- ข. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์
- ค. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็กดูแลเด็กพิการเด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
- ง. ข้อ ก. และ ข้อ ข. ถูกต้อง

7. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีบทบาทหน้าที่ที่ด้าน

- ก. 3 ด้าน
- ข. 4 ด้าน
- ค. 5 ด้าน
- ง. 6 ด้าน

8. ข้อใดไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- ก. การจัดการศึกษา, การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา
- ข. การจัดการศึกษา, การกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา, การประเมินผลการจัดการศึกษา
- ค. การจัดการศึกษา, การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา, การกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา, การประเมินผลการจัดการศึกษา
- ง. การจัดการศึกษา, การส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา, การกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา, การประเมินผลการจัดการศึกษา, จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน

9. ข้อใดคือบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมด้านการจัดการศึกษา

- ก. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- ข. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- ค. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (SWOT) และประเมินสภาพของสถานศึกษา
- ง. ถูกทุกข้อ

10. ข้อใดคือบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามามีส่วนร่วมด้านการกำกับดูแล และตรวจสอบการจัดการศึกษา

- ก. กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนให้คำปรึกษาและสนับสนุนการประกันคุณภาพสถานศึกษา
- ข. การช่วยประชาสัมพันธ์โรงเรียนและเผยแพร่ประกาศต่อสาธารณชน
- ค. จัดหาครูช่วยสอน โดยจัดสรรงบประมาณมาเพิ่ม
- ง. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อที่	คำตอบ
1	ข
2	ค
3	ก
4	ก
5	ง
6	ง
7	ข
8	ค
9	ง
10	ก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ 2

เรียนรู้เล่าเรื่องการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษามีความตระหนักในการพัฒนาตนเองให้เข้าใจการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาสามารถนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนำวีดิทัศน์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย มาให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์
 - ท่านคิดว่าองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทยจากที่ดูในวีดิทัศน์คืออะไร
 - ท่านเคยเข้าไปมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือไม่ ถ้ามีท่านทำอย่างไรบ้าง
 - โรงเรียนในชุมชนของท่านมีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร
2. วิทยากรแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม จากนั้น วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษา ศึกษาใบความรู้ที่ 1-4 นำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาบันทึกเป็นองค์ความรู้ใหม่
3. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อ “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องทำอย่างไร”
4. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษานำข้อสรุปจากการอภิปรายในกลุ่มย่อย มานำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
5. ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม

6. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทำใบงานที่ 1-4 เป็นรายบุคคล
7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลอง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในชุมชน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม
8. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ และร่วมกันคัดเลือกกลุ่มที่แสดงได้เหมาะสมมากที่สุด
9. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตลอดทั้งแนวทางการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง
10. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทำแบบทดสอบเรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

สื่อการอบรม

1. ใบความรู้ที่ 1 ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ใบความรู้ที่ 2 หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ใบความรู้ที่ 3 จุดมุ่งหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ใบความรู้ที่ 4 การจัดการศึกษา ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
5. ใบงานที่ 1 ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. ใบงานที่ 2 หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
7. ใบงานที่ 3 จุดมุ่งหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
8. ใบงานที่ 4 การจัดการศึกษา ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545
9. วีดิทัศน์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกรณีศึกษาของ “เสอเพลอโมเดล”
10. แบบทดสอบเรื่อง “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

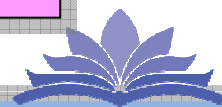
การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ประเมินผลงานกลุ่ม

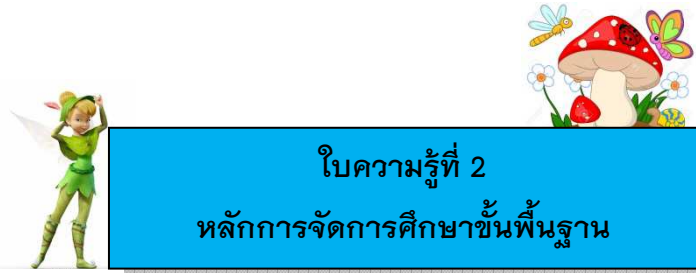
ใบความรู้ที่ 1

ความหมายและหลักการของการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การจัดประสบการณ์ด้านความรู้ความสามารถทักษะและคุณค่าที่จำเป็นต่อชีวิต ซึ่งได้แก่ ความรู้ความสามารถและทักษะในการสื่อสารทั้งด้านการพูดและการเรียน ด้านการคิดคำนวณด้านการวิเคราะห์ด้วยเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ตลอดจนมีความรู้ในศาสตร์ต่างๆ ที่จะใช้ในการดำรงชีวิตและเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่ายซึ่งระบบการจัดการศึกษาโดยทั่วไปก็จะเริ่มตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

ใบความรู้ที่ 2

หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

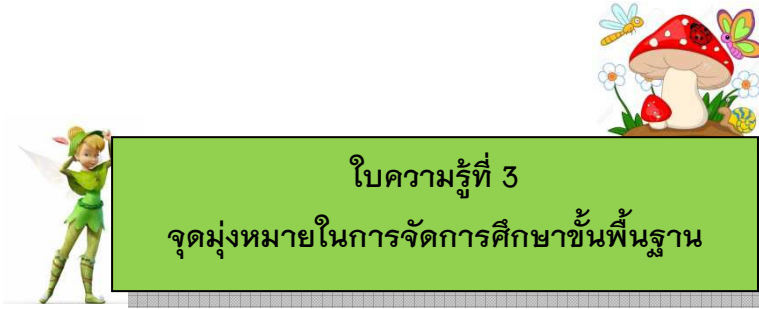
หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. สร้างความเจริญงอกงามทางปัญญาความคิดจิตใจและคุณธรรมของบุคคลเป็นสิ่งจำเป็นและเป็นเป้าหมายสำคัญเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลระหว่างความเจริญทางจิตใจกับความเจริญทางวัตถุและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
2. ในฐานะที่มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและจะต้องดำรงอยู่ร่วมกับธรรมชาติอย่างกลมกลืนและเกื้อกูลซึ่งกันและกันมนุษย์จะต้องตระหนักถึงการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสมโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
3. การก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการสมัยใหม่และการรับวัฒนธรรมจากต่างประเทศหรือจากภายนอกชุมชนจะต้องประสานควบคู่ไปกับความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของภูมิปัญญาภาษาและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นและสังคมไทยเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. ความสมดุลระหว่างการพึ่งพาอาศัยกับการพึ่งตนเองเป็นหลักการพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประสานความร่วมมือร่วมใจกันทั้งในระดับบุคคลชุมชนท้องถิ่นและประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนอันจะช่วยส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยให้โดดเด่นในประชาคมโลก

หลักการในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดหลักที่สอดคล้องกับ อุดมการณ์ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญา
ความรู้และคุณธรรมเป็นผู้ที่มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี
ความสุขใฝ่รู้มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพและคุณภาพ
ชีวิตส่วนตนสามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันและชาญฉลาดและมีความเป็น
ประชาธิปไตย
2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทยให้มีความรักและภาคภูมิใจ
ในท้องถิ่นและประเทศชาติมีความรู้และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต
มีความมุ่งมั่นขยันขันแข็งซื่อสัตย์ประหยัดอดทนมีลักษณะนิสัยและทัศนคติที่พึงประสงค์
เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัวชุมชนสังคมไทยและสังคมโลก
3. หลักแห่งความเสมอภาคคนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิ์เสมอกันในการรับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมควบคู่ไปกับการมีคุณภาพ
โดยไม่แบ่งชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมวัฒนธรรม
4. หลักการมีส่วนร่วมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนมีส่วนร่วม
ในการบริหารและการจัดการศึกษาร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
และสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
ตามนัยของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 และฉบับพุทธศักราช
2550 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
5. หลักแห่งความสอดคล้องอุดมการณ์และมาตรฐานในการจัดการศึกษา
ขั้นพื้นฐานต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540 และฉบับพุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษา
ของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภาสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและสัมพันธ์
เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและมาตรฐานการอุดมศึกษา

จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นพัฒนาคนทั้ง 4 ด้าน คือ

1. ด้านสติปัญญาบุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงเป็นปัญญาคือรู้จักเหตุและผล รู้จักแยกแยะและพิศชอบชั่วดีคุณและโทษสิ่งไม่ควรกระทำและไม่ควรกระทำบนพื้นฐานของความจริงรู้จักแก้ไขปัญหาได้อย่างฉลาดและรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและหลากหลายมีความคิดสร้างสรรค์และใฝ่เรียนใฝ่รู้เพื่อความก้าวหน้าทางความรู้และวิทยาการต่างๆ รู้คุณค่าทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทย และรู้จักเลือกรับวิทยาการและวัฒนธรรมจากภายนอก
2. ด้านจิตใจบุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงรู้จักฝึกฝนจิตใจตนเองให้มีความเจริญงอกงามทางคุณธรรมได้แก่มีความละเอียดรอบคอบการกระทำผิดรู้จักควบคุมตนเองให้ประพฤติตามกรอบความถูกต้องที่พึงมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจรู้จักพอมีสมาธิ
3. ด้านร่างกายบุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัยรู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของร่างกายทั้งของตนเองและสมาชิกของครอบครัว และสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับการงานอาชีพ
4. ด้านสังคมบุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่พึงมีทั้งด้านการทำงานและการอยู่ร่วมกันในครอบครัวองค์กรและสังคมรู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูล ประโยชน์แก่กันโดยไม่เห็นแก่ตัวมีความสามารถและทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่นสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมรวมทั้งสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อติดต่อสื่อสารกับนานาชาติได้สามารถธำรงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมที่พึงมีของไทยตระหนักและปฏิบัติตามลัทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อื่นต่อสังคมและต่อมวลมนุษยชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสุขรู้จักและเคารพในสิทธิและเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ดีตลอดจนร่วมส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลกในทางที่เหมาะสม

ใบความรู้ที่ 4

การจัดการศึกษา ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

1. หลักการในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดหลักการการศึกษาไว้ และใช้หลักการดังกล่าวเป็นตัวกำหนดสาระเนื้อหาของกฎหมายว่าด้วยการศึกษาหลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) กำหนดไว้ 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง ดังนี้

1.1 การศึกษาตลอดชีวิต ถือว่าการจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน หลักการคือคนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษานี้ต้องครอบคลุมทุกด้าน มิใช่เฉพาะชีวิตการทำงานเท่านั้น เพราะไม่เพียงบุคคลต้องพัฒนาตนเองและความสามารถในการประกอบอาชีพของตน คนแต่ละคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาชุมชนและประเทศโดยส่วนรวม ทั้งด้านเศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้ เพราะสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และพัฒนาการทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นต้องศึกษาความเป็นไปรอบตัวเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม

1.2 การมีส่วนร่วม สังคมต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมนั้นแสดงออกได้หลายลักษณะ เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมสนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา ร่วมสนับสนุนทรัพยากร ร่วมติดตามประเมิน ส่งเสริมให้กำลังใจและปกป้องผู้ปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม หลักการนี้ถือว่าอนาคตของประเทศและความจำเริญรุ่งเรืองของสังคมไทย เป็นความรับผิดชอบของคนไทยทุกคนมิใช่ถูกจำกัดโดยตรงในการจัดการศึกษา ดังนั้นจึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้ามีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหา อุปสรรคของการจัดการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

1.3 การพัฒนาต่อเนื่อง การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องปรับเปลี่ยนตลอดเวลาให้ทันกับความรู้ที่ก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนานี้มีทั้งการค้นคิดสาระและกระบวนการเรียนรู้ใหม่ๆ การประยุกต์ปรับปรุงเนื้อหาสาระที่มีอยู่ และการติดตามเรียนรู้เนื้อหาสาระที่มีผู้ประดิษฐ์คิดค้นมาแล้ว ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไม่ว่าครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการศึกษา ต้องถือเป็นภาระหน้าที่สำคัญ ในการปรับปรุงตนเองให้ทันโลกและทันสมัย แต่ขณะเดียวกันก็ต้องทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม เพื่อประยุกต์ความรู้ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การรับความรู้มาถ่ายทอดโดยปราศจากดุลยพินิจอาจก่อความเสียหายโดยไม่คาดคิด จึงเป็นหน้าที่ของทุกฝ่าย ที่จะช่วยกันดูแลให้ความรู้ใหม่ๆ เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมอย่างแท้จริง

หลักในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา

1.1 หลักเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ หมายความว่า การจัดการศึกษาจะเน้นนโยบาย หลักการ และเป้าประสงค์ร่วมกัน แต่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้ใช้ดุลยพินิจเลือกเส้นทางและวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสม กับสภาพแวดล้อมในการทำงานของตน

1.2 หลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการบริหารที่ให้สถานศึกษา บริหารจัดการได้เอง (School-based management) ตามหลักการนี้ จำเป็นต้องแยก ภาระงานด้านนโยบายเกณฑ์และมาตรฐานออกจากงานด้านปฏิบัติหรืองานบริการ ทั้งนี้ หน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดนโยบาย เกณฑ์และมาตรฐาน ส่วนเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ จึงจำเป็นต้องกระจายอำนาจให้หน่วยปฏิบัติดูแลและรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเอง โดยหน่วยงานส่วนกลางทำหน้าที่ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบ ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วย ปฏิบัติที่ได้รับมอบอำนาจสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทุกระดับและประเภทการศึกษา ตามหลักการนี้ ในเมื่อหน่วยปฏิบัติได้รับมอบอำนาจให้ ดำเนินการได้อย่างคล่องตัวพอควรแล้ว ก็จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้หน่วย ปฏิบัติรับผิดชอบ เพราะการมอบอำนาจโดยไม่มีกติกาก็เท่ากับมอบให้ทำงานโดยไม่มี เป้าหมาย ซึ่งไม่สามารถประเมินได้ ในเมื่อรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทรัพยากร สนับสนุนแก่สถานศึกษา และหน่วยงานการศึกษา ซึ่งอาจเปรียบเสมือนการซื้อสินค้า หรือบริการ ก็ต้องมีสิทธิกำหนดคุณค่าและลักษณะของสิ่งที่ต้องการซื้อ โดยยึดเป้าหมาย ผลการจัดการศึกษาเป็นหลัก ได้แก่ มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งหน่วยปฏิบัติเองก็ต้องวาง ระบบประกันคุณภาพเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ซื้อสินค้าและบริการของตน จากนั้น จำเป็นต้องมีการประเมินผลการจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากมาตรฐานและระบบประกัน คุณภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย อย่างน้อยผลการประเมินจะส่งเสริมให้ผู้จัดการ ศึกษาแต่ละระดับได้ตระหนักว่าผลการดำเนินการของตนเป็นอย่างไร เมื่อเทียบกับ มาตรฐานการศึกษาและเกณฑ์ชี้วัดของระบบประกันคุณภาพ และต้องหาทางปรับปรุง

ผลการจัดการศึกษาให้ได้ตามมาตรฐานและรักษาระดับการประกันคุณภาพของตนให้คงได้ รวมทั้งยกระดับการจัดการศึกษาให้สูงขึ้นด้วย

1.4 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คุรุศาสตร์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตรการต่างๆ เช่น การกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรการอบรมมาตรฐานต่างๆ ทั้งนี้ โดยมีเจตนาเพื่อรักษาคุณภาพของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้อยู่ในระดับที่พึงประสงค์ และกระตุ้นส่งเสริมให้พัฒนาปรับปรุงตลอดเวลา อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ได้รับการศึกษาโดยตรง

1.5 การระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้เพื่อการจัดการศึกษา ทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา ได้แก่ ทรัพยากรการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความชำนาญในการเรียนการสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อและเทคโนโลยีต่างๆ ล้วนเป็นทรัพยากรจำเป็นแต่รัฐไม่สามารถจัดหาสนับสนุนได้อย่างเพียงพอ จึงถือเป็นภาระหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนในการจัดการศึกษาจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาในแต่ละท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น ครูอาจเชิญผู้เฒ่าในหมู่บ้านที่มีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน มาช่วยสาธิตหรือสอนวิชาที่เกี่ยวข้องได้

1.6 การมีส่วนร่วม การให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา โดยบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่างๆ จะได้รับการส่งเสริมให้เข้าร่วมเสนอแนะ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

2. เป้าหมายของการจัดการศึกษา

เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมคือสมาชิกทุกคนในสังคม แต่เนื่องจากมวลชนเหล่านี้มีจำนวนมากมาเกินไปกว่าจะมีองค์กรใดสามารถจัดการศึกษาให้ครบถ้วนครอบคลุมได้ จึงต้องมีการแบ่งกลุ่มประเภทของเป้าหมายออกตามความเหมาะสมในการจัด เช่น แบ่งตามอายุ แบ่งตามสาระเนื้อหา แบ่งตามลักษณะของบุคคล เป็นต้น เป้าหมายของการจัดการศึกษาอาจแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้

2.1 เด็กก่อนวัยเรียน เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ปู่ย่าตายาย ญาติ หรือคนเลี้ยงดู เป็นกลุ่มบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และขณะเดียวกันก็ให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ โดยทั่วไปยังไม่เป็นระบบ แต่เป็นธรรมชาติ จึงยังไม่ถือว่าเป็นการจัดการศึกษาเมื่อทารกเติบโตขึ้นอายุถึงวัยประมาณสามขวบ สถานศึกษาสำหรับเด็กกลุ่มนี้มีการจัดการศึกษาที่เป็นระบบและมีรูปแบบมากขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กวัยนี้เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะการเตรียมความพร้อม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวตามจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นต้น

2.2 บุคคลในวัยเรียน ผู้ที่อยู่ในวัยเรียนโดยทั่วไปหมายถึง ผู้ซึ่งรัฐกำหนดให้ผู้ปกครองต้องนำไปเข้าเรียน คือ อยู่ในข่ายการศึกษาภาคบังคับ โดยแต่ละประเทศกำหนดอายุไว้แตกต่างกันไปตามที่เห็นว่าเหมาะสม สำหรับประเทศไทยกำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ และหากผู้ปกครองมีความพร้อมก็ส่งเสริมให้บุตรหลานของตนได้เรียนต่อสูงขึ้นไปอีกตามกำลังความสามารถ ระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้อาจแบ่งได้หลายระดับ ได้แก่

2.3 การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป เป็นการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลในวัยเรียนในระบบการเรียนในโรงเรียน ในครอบครัว หรือในสถานศึกษารูปแบบอื่นในประเทศไทย การศึกษาขั้นพื้นฐานไล่เรียงกันไปตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมปีที่หนึ่งถึงชั้นประถมปีที่หก) ไปจนจบชั้นมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่หนึ่งถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก) การศึกษาขั้นพื้นฐานนั้นมักใช้เวลาประมาณสิบสองปีเป็นส่วนใหญ่ ในช่วงปลายของการศึกษาระดับนี้เยาวชนที่สนใจศึกษาสายอาชีพแทนที่จะศึกษาสายสามัญ

ก็อาจเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาสายอาชีพ ซึ่งได้แก่ โรงเรียนอาชีวศึกษาระดับต้นต่างๆ ได้ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 การศึกษาระดับอุดมศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้เรียนที่มุ่งศึกษาต่อก็อาจเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (ซึ่งรวมสถาบันอุดมศึกษาสายอาชีพต่ำกว่าปริญญาด้วย) ในกรณีที่ศึกษาระดับปริญญา ก็อาจศึกษาต่อเนื่องไปตั้งแต่มัธยมศึกษาโท เอก หรือศึกษาเฉพาะด้านหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โท เอก

2.5 ผู้ด้อยโอกาส หรือบุคคลลักษณะพิเศษ กลุ่มเป้าหมายนี้เป็นคนกลุ่มพิเศษที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลปกติทั่วไป สิ่งที่ทำให้แตกต่างนั้นอาจเกิดจากฐานะทางเศรษฐกิจ คือ คนจนที่ด้อยโอกาสในการเล่าเรียนตามปกติ เช่น เด็กที่ผู้ปกครองไม่ส่งเสริมให้ศึกษาเล่าเรียน เด็กไร้ผู้อุปการะ หรือความแตกต่างอาจเกิดจากลักษณะทางร่างกายจิตใจและสมอง เช่น เด็กพิการ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีปัญหาทางจิตใจและอารมณ์ เด็กอัจฉริยะ เป็นต้น ผู้ด้อยโอกาสหรือบุคคลลักษณะพิเศษเฉพาะเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษเพื่อให้มีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายนี้จำเป็นต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะและความจำเป็นสำหรับกลุ่มด้วย โดยอาจต้องมีครูที่ได้รับการอบรมมาเป็นการเฉพาะ ในกรณีที่ผู้ด้อยโอกาสร่วมเรียนในชั้นเรียนปกติ ครูจำเป็นต้องให้ความสนใจกับผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องใช้ความอดทน ความเมตตา ความเข้าใจ และความละเอียดละไมในการปฏิบัติต่อพวกเขา สำหรับผู้บริหารที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสต้องมีความเข้าใจ มีทักษะ และได้รับการอบรมมาโดยเฉพาะอย่างพอเพียงในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

2.6 ผู้มีงานทำ ผู้ที่ประกอบอาชีพการงานแล้วเป็นกลุ่มเป้าหมายอีกกลุ่มหนึ่ง บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษามาแตกต่างกันไป และมุ่งศึกษาเพิ่มเติมโดยมีเหตุผลต่างกันไป ส่วนหนึ่งเข้าศึกษาระดับสูงขึ้นไปในสถาบันการศึกษาปกติหรือเข้ารับการศึกษาดูตามโครงการพิเศษ (เช่น โครงการศึกษาเฉพาะที่มีผู้จัดบริการให้ในสถานที่ทำงาน โครงการศึกษาอบรมเฉพาะด้าน เป็นต้น) นอกจากนี้ หน่วยงานทางการศึกษาอาจจัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยในรูปแบบต่างๆ กัน เช่น การศึกษาสัจจวัตรที่ผู้สอน

ตระเวนให้ความรู้ การศึกษาผ่านสื่อโทรคมนาคม การศึกษาโดยเอกสารหรือสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองต่างๆ การจัดการศึกษาเช่นนี้ อาจมีการรับรองวุฒิให้หรืออาจไม่เทียบวุฒಿಯ่างเป็นทางการก็ได้ การจัดการอบรมสำหรับผู้มีงานทำนั้น รวมถึงครูซึ่งต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องด้วย ครูจึงควรสนใจติดตามรับการอบรมตามหลักสูตรต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพของตน

2.7 ประชาชนทั่วไป ประชาชนโดยทั่วไปถือเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกของสังคมได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการเป็นพลเมืองที่ดีและการเพิ่มพูนความคิดความอ่านของตนอย่างต่อเนื่อง การจัดการศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นส่วนเสริมจากการที่ประชาชนได้เรียนรู้จากสื่อมวลชน จากกลุ่มคนใกล้ชิด การจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอาจทำโดยผ่านสื่อต่างๆ ได้หลากหลาย แต่ย่อมเป็นไปเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรให้รู้เท่าทันสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และปรับตัวเองกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มักเป็นการจัดการศึกษาเสริมในรูปแบบการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหลัก

เนื่องจากเป้าหมายของการศึกษามีหลากหลาย ผู้นำชุมชนและท้องถิ่นพึงมีบทบาทในการสำรวจกลุ่มเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมาย และร่วมสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถจัดบริการการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมายให้ครบถ้วนและเกิดประโยชน์ได้จริง

ดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษานั้น เน้นที่คุณภาพของผลผลิตของกระบวนการศึกษาเป็นหลัก ส่วนปริมาณเป็นปัจจัยรอง กล่าวคือ การจัดการศึกษาต้องมุ่งถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ในเชิงคุณภาพเป็นเกณฑ์ โดยมีดัชนีชี้วัดบางประการ ดังต่อไปนี้

1. คุณภาพของผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียนถือว่าเป็นผลที่เกิดจากการจัดการศึกษา คำว่า “คุณภาพของผู้เรียน” มีความหมายครอบคลุมหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ทักษะ และพฤติกรรม ดัชนีชี้วัดคุณภาพของผู้เรียนซึ่งจะใช้วัดผลการจัดการศึกษาต้องเป็นผลทางตรงหรือทางอ้อมที่มาจากจัดการศึกษา ไม่ใช่ผลบังเอิญหรือผลที่ไม่เกี่ยวเนื่องกัน เช่น สถานศึกษาอาจสอนไม่ดีแต่นักเรียนทำคะแนนผลสอบได้ดีเพราะไปรับการสอนพิเศษ หรือผู้ปกครองกดดันดูแลและสั่งสอนเพิ่มเติม ในแง่คุณภาพของผู้เรียน ครูควรกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (วัตถุประสงค์ที่วัดได้จริง) ที่มุ่งให้เกิดขึ้น อันเป็นผลจากการจัดการเรียนการสอนของครู และประเมินวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพื่อวัดประสิทธิภาพของวิธีการสอนของตน

2. คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนขึ้นกับปัจจัยหลายประการซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดในระบบประกันคุณภาพการศึกษา เช่น คุณภาพของครู สภาพแวดล้อม รูปแบบและระบบการเรียนการสอน สื่อและเทคโนโลยี กระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่น่ามากำหนดเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของการจัดการศึกษาได้

3. ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาต้องใช้จ่ายความคุ้มค่าจึงถือเป็นดัชนีชี้วัดการจัดการศึกษาด้วย คำว่าความคุ้มค่านี้มีได้หมายถึงการประหยัดด้านงบประมาณแต่เพียงอย่างเดียว แต่หมายความว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา นั้นให้ผลคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่ บ่อยครั้งเราพบว่า ค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนอาจสูงกว่าการจัดการศึกษานอกระบบ แต่ต้องถือว่าคุ้มค่า เพราะผู้เรียนมีโอกาสได้ร่วมในสังคม มีเพื่อน มีผู้ให้คำแนะนำปรึกษาด้านต่างๆ แต่ในทางตรงกันข้าม หากพบว่าการจัดการศึกษาในชั้นเรียนนำไปสู่การติดยาเสพติด การมั่วสุมทางเพศ ความเสื่อมทางศีลธรรม หรือความไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพและชีวิต ก็ต้องถือว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สร้างผลดังกล่าวไม่คุ้มค่า

4. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา ผลลัพธ์หรือผลสะท้อนหมายถึงผลต่อเนื้องที่เกิดจากการจัดการศึกษา เช่น นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนประจำจังหวัดแห่งหนึ่งได้คะแนนระดับดี ถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพผู้เรียน ส่วนนักเรียนจากโรงเรียนนี้สามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงได้เป็นจำนวนมาก ถือเป็นผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้ และการที่ศิษย์เก่าของโรงเรียนไปประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน ก็ถือเป็นผลลัพธ์ต่อเนื่องกันไป ส่วนผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศหนึ่ง ก็พิจารณาได้จากความเจริญของประเทศ สภาพปัญหาภายในประเทศ หรือความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ส่วนหนึ่งอันเกิดจากคุณภาพของประชากรที่ได้รับการศึกษาของประเทศ เป็นต้น

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

แบบทดสอบท้ายกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที
2. โปรดกาเครื่องหมาย (X) กากบาท ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ก. เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและไม่เก็บค่าใช้จ่าย
 - ข. เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
 - ค. เป็นการจัดการศึกษาเรียนฟรี 15 ปี
 - ง. เป็นการจัดการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน
2. ข้อใดไม่ใช่หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ก. สร้างความเจริญงอกงามทางปัญญา
 - ข. ตระหนักถึงการใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม
 - ค. ปฏิบัติตนสำนึกให้รู้จักสามัคคี
 - ง. ความสมดุลระหว่างการพึ่งพาอาศัยกับการพึ่งตนเอง
3. จุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งเน้นพัฒนาคนในด้านใดบ้าง
 - ก. ด้านสติปัญญา, ด้านจิตใจ, ด้านร่างกาย
 - ข. ด้านสติปัญญา, ด้านจิตใจ, คุณธรรมจริยธรรม
 - ค. ด้านสติปัญญา, ด้านจิตใจ, ด้านร่างกาย, ด้านสังคม
 - ง. ด้านจิตใจ, ด้านร่างกาย, ด้านสังคม
4. หลักสำคัญในการจัดการศึกษา (ตามมาตรา 8) คือข้อใด
 - ก. การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง
 - ข. การศึกษาตามอัธยาศัย การมีส่วนร่วม และการพัฒนาต่อเนื่อง
 - ค. การศึกษาตลอดชีวิต การมีส่วนร่วม การศึกษาตามอัธยาศัย
 - ง. การศึกษาตามศักยภาพ การศึกษาตลอดชีวิต

5. “การจัดการศึกษานั้นเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน หลักการคือคนทุกคนต้องได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” หมายถึงหลักการข้อใด

- ก. การศึกษาตลอดชีวิต
- ข. การมีส่วนร่วม
- ค. การพัฒนาต่อเนื่อง
- ง. การให้การสนับสนุน

6. “การจัดการศึกษา นั้นจึงเป็นทั้งสิทธิและหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่จะเข้ามีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ” หมายถึงหลักการข้อใด

- ก. การศึกษาตลอดชีวิต
- ข. การมีส่วนร่วม
- ค. การพัฒนาต่อเนื่อง
- ง. การให้การสนับสนุน

7. ตามหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ใด

- ก. กำหนดนโยบาย
- ข. ดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ
- ค. รายงานผลการปฏิบัติ
- ง. ตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงาน

8. การกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตามหลักสูตรการอบรมมาตรฐานต่างๆ เป็นหลักในการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาตามมาตราข้อใด

- ก. มาตรา 6
- ข. มาตรา 7
- ค. มาตรา 8
- ง. มาตรา 9

9. ข้อใดกล่าวผิด

ก. เมื่อทารกคลอดออกจากครรภ์ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลเริ่มแรกที่ทำหน้าที่ดูแลเลี้ยงดู และให้การศึกษาอบรมด้วย การให้การศึกษาลักษณะนี้ถือเป็นการจัดการศึกษา

ข. เด็กก่อนวัยเรียนควรเตรียมความพร้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ค. บุคคลในวัยเรียน คืออยู่ในช่วงการศึกษาภาคบังคับ

ง. กำหนดให้การศึกษาในระดับประถมถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่สามเป็นการศึกษาภาคบังคับ

10. ข้อใดคือดัชนีชี้วัดและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด

ก. คุณภาพของผู้เรียน

ข. คุณภาพของการจัดการเรียนการสอน

ค. ความคุ้มค่าในการจัดการศึกษา

ง. ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อที่	คำตอบ
1	ก
2	ค
3	ค
4	ค
5	ก
6	ข
7	ข
8	ง
9	ก
10	ก

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กิจกรรมที่ 3

เรียนรู้เล่าเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความตระหนักในการพัฒนาตนเองให้เข้าใจบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำกับดูแลและตรวจสอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนำวิธีทัศน์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม กรณีศึกษาของ “เสอเพลอโมเดล” มาให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์
 - ท่านคิดว่าบุคคลที่มาร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในวิธีทัศน์ประกอบด้วยบุคคลกลุ่มคนใดบ้าง
 - ท่านเห็นด้วยกับการทำหน้าที่ของกลุ่มบุคคลในวิธีทัศน์หรือไม่
 - โรงเรียนในชุมชนของท่านมีใครบ้างที่เข้าไปร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. วิทยากรแบ่งกลุ่มๆ ละ 5 คน โดยให้แต่ละกลุ่มเลือกหัวหน้ากลุ่ม จากนั้นวิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ศึกษาใบความรู้ที่ 1-5 นำความรู้และประสบการณ์เดิมของตนเองมาบันทึกเป็นองค์ความรู้ใหม่
3. วิทยากรกระตุ้นให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยร่วมกันอภิปรายกลุ่มย่อยในหัวข้อ “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีประโยชน์อย่างไร”
4. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำข้อสรุปจากการอภิปรายในกลุ่มย่อย มานำเสนอต่อกลุ่มใหญ่เพื่อรับฟังความคิดเห็นร่วมกัน
5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้ เรื่อง “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม

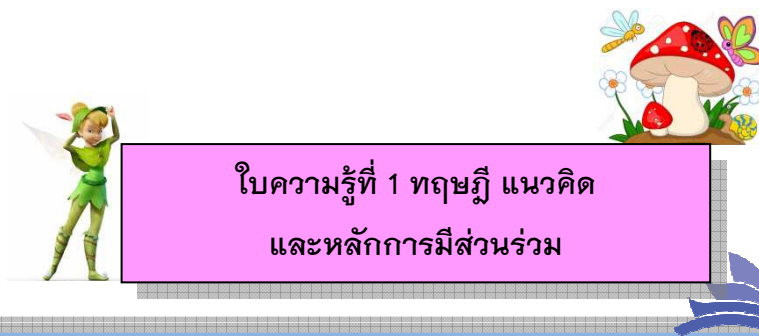
6. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทำใบงานที่ 1-5 เป็นรายบุคคล
7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแต่ละกลุ่ม แสดงบทบาทสมมุติในสถานการณ์จำลอง การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในชุมชน โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกภายในกลุ่ม
8. วิทยากรให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ และร่วมกันคัดเลือกกลุ่มที่แสดงได้เหมาะสมมากที่สุด
9. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่อง “การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตลอดทั้งการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง
10. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทำแบบทดสอบเรื่อง “การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

สื่อการอบรม

1. ใบความรู้ที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการมีส่วนร่วม
2. ใบความรู้ที่ 2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
3. ใบความรู้ที่ 3 กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม
4. ใบความรู้ที่ 4 ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคการมีส่วนร่วม
5. ใบความรู้ที่ 5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
6. ใบงานที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการมีส่วนร่วม
7. ใบงานที่ 2 ความหมายของการมีส่วนร่วม
8. ใบงานที่ 3 กระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม
9. ใบงานที่ 4 ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคการมีส่วนร่วม
10. ใบงานที่ 5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม
11. วิดีทัศน์การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมกรณีศึกษาของ “เสอเพลอโมเดล”
12. แบบทดสอบเรื่อง “การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” จำนวน 10 ข้อ

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม
2. ประเมินผลงานกลุ่ม

ใบความรู้ที่ 1 ทฤษฎี แนวคิด และหลักการมีส่วนร่วม

ทฤษฎี แนวคิดและหลักการการมีส่วนร่วม

1. ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม (Structural-functional theory)

สังคมทุกสังคมจะต้องมีโครงสร้าง ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ แต่ละหน่วยงานจะต้องทำหน้าที่ประสานกัน แต่ละหน่วยงานนั้นปฏิบัติหน้าที่เพื่อความคงอยู่ของสังคม และแต่ละหน่วยต้องยึดระบบค่านิยมในสิ่งเดียวกันในการปฏิบัติหน้าที่

ทฤษฎีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของครอบครัว มี 7 อย่าง คือ

1. มีหน้าที่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ครั้งแรกของชีวิต
ของความเป็นมนุษย์
 2. การส่งเสริมสนับสนุนกริยาทำทาง ความรู้สึกดีใจ โกรธ รัก
ร้องไห้ เพื่อตอบสนองพื้นฐานความเป็นมนุษย์สังคม
 3. อบรมสั่งสอนให้สมาชิกทำการถูกต้องตามกฎหมายของสังคม
ประเพณีวัฒนธรรม
 4. การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามวัยและเพศ
 5. เป็นแหล่งกำเนิดลำดับของสังคม เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง
 6. จัดทำประโยชน์และสร้างฐานะเศรษฐกิจให้ครอบครัว
 7. การดูแลป้องกัน การให้ความรัก และความเป็นเพื่อน
หน้าที่ของสถานศึกษาในด้านสังคมวิทยา มีดังนี้
1. ถ่ายทอดวัฒนธรรม
 2. ช่วยส่งเสริมให้สังคมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
 3. คัดเลือก ส่งเสริมสนับสนุนความสามารถพิเศษและปกป้องรักษา
ในองค์ความรู้ของชุมชน
 4. ในจุดที่มีความขัดแย้ง หรือประเด็นที่ว่าผิดหรือถูก ต้องช่วยกันชี้
ประเด็นตามลักษณะของสังคม และภูมิหลังของสถานะภาพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง
 5. สถานศึกษาจัดหลักสูตร ตำราเรียน ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม
ขนบธรรมเนียมประเพณีและความต้องการของชุมชน

ทฤษฎี แนวคิดและหลักการการมีส่วนร่วม

2. ทฤษฎีการขัดแย้ง (Conflict theory)

ทุกหน่วยของสังคมอาจเปลี่ยนแปลงได้ ทุกหน่วยของสังคมเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้ง ทุกสังคมจะมีคนกลุ่มหนึ่งควบคุมบังคับคนอีกกลุ่มหนึ่งให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคม

ทฤษฎีความขัดแย้งครอบครัวมีบทบาท ดังนี้

1. ส่งเสริมสนับสนุน ความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม
2. อบรมให้เห็นคุณค่าความดีงามของขนบธรรมเนียมประเพณี
3. ครอบครัวเป็นสถานที่ที่สมาชิกไม่เข้าใจกันในด้านผลประโยชน์หรือเอาใจใส่ในเรื่องต่างๆ นานา
4. ครอบครัวเป็นองค์กรทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ

การมีส่วนร่วมเกิดจากแนวคิดสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกัน ซึ่งเกิดจากความสนใจและความห่วงกังวลส่วนบุคคล ซึ่งบังเอิญพ้องต้องกันกลายเป็นความสนใจและความห่วงกังวลร่วมกันของส่วนรวม
2. ความเดือดร้อนและความไม่พึงพอใจร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่นั้นผลักดันให้ไปสู่การรวมกลุ่มวางแผนและลงมือกระทำร่วมกัน
3. การตกลงใจที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่ม หรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนาการตัดสินใจร่วมกันนี้ จะต้องรุนแรงมากพอที่จะทำให้เกิดความริเริ่มกระทำที่สนองตอบความเห็นชอบของคนส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้น

ใบความรู้ที่ 2 หลักการและ ความหมายของการมีส่วนร่วม

หลักการการมีส่วนร่วม

1. ชุมชนต้องถือเป็นภาระหน้าที่ ที่มีความจำเป็นจะต้องร่วมกันพัฒนาการศึกษาในชุมชนให้เจริญก้าวหน้า เพื่อใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาลูกหลานของชุมชนให้มีคุณภาพ
2. ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ เพื่อหาจุดพัฒนาการศึกษาให้ลูกหลานร่วมกับคณะครูในโรงเรียน โดยร่วมแสดงความคิดเห็นและแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น โดยให้ได้รับความสำเร็จ
3. ชุมชนต้องค้นหาผู้มีความรู้ความสามารถในท้องถิ่นเข้ามาร่วมให้การศึกษาในโรงเรียน
4. ชุมชนเข้ามาร่วมปฏิบัติงานช่วยเหลือสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียน เช่น การปรับปรุงช่วยเหลือซ่อมแซมอาคารเรียน อาคารประกอบ จัดและตกแต่งสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ร่วมรณรงค์หาทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดขึ้น เป็นต้น
5. ร่วมตรวจสอบผลพัฒนาโรงเรียน การจัดการศึกษาของโรงเรียน หากพบปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ก็เข้ามาร่วมแก้ไขปัญหาและอุปสรรคร่วมกัน
6. สร้างความภูมิใจในผลงานการพัฒนาศึกษาร่วมกัน โดยชุมชนเข้าใจถึงความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน ร่วมกันภาคภูมิใจในผลงานการพัฒนาศึกษาที่ประสบผลสำเร็จโดยชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาตลอดมา

ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการของสถานศึกษาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตั้งแต่ การศึกษาปัญหา การวางแผนดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินผลร่วมกัน ในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหา ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

ใบความรู้ที่ 3 บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาประกอบด้วย

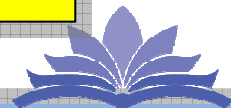
1. การร่วมคิด (Thinking Participation) คือ การคิดค้นและวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันในลักษณะของการร่วมคิดบนพื้นฐานความศรัทธาว่าทุกคนที่เข้ามามีส่วนร่วม นั้น มีศักยภาพเท่าเทียมกัน
2. การร่วมวางแผน (Planning Participation) คือ การนำสิ่งที่ร่วมกันคิดมา กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการร่วมกัน ด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกฝ่าย
3. การร่วมปฏิบัติ (Implementing Participation) คือ การนำแผนงานที่ได้ ร่วมกันทำหรือแบ่งงานกันรับผิดชอบ เพื่อให้เป็นไปตามแผนหรือเป้าหมายที่วางไว้
4. การร่วมประเมินผล (Evaluation Participation) คือ ร่วมกันติดตามงานที่ ทำและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน ร่วมมือกันคิดพัฒนาปรับปรุงให้งานดีขึ้น
5. การร่วมชื่นชม (Coagulation Participation) คือ การมีส่วนร่วมในรับทราบ ผลสำเร็จของงาน และร่วมรับผลประโยชน์ร่วมกัน มีทั้งผลประโยชน์ทางรูปธรรมที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นตามกิจกรรมที่ทำนั้น และผลประโยชน์โดยอ้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ใบความรู้ที่ 4

ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยส่งเสริมและปัจจัยอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

1. ปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วม

1.1 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ศาสนา ทักษะคิด ความเชื่อ ค่านิยม ความผูกพันในชุมชน ประสบการณ์การเป็นสมาชิก กลุ่มความรู้ ความเข้าใจ

1.2 ปัจจัยด้านทางสภาพแวดล้อมและสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ การติดต่อสื่อสาร

1.3 ปัจจัยด้านทางโอกาส ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น นโยบายการเมือง การปกครองการเปิดโอกาสการศึกษา ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา และช่วยดูแลการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

2. ปัจจัยอุปสรรคการมีส่วนร่วม

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีทั้งที่เป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารสถานศึกษา ครูอาจารย์ในสถานศึกษา ผู้นำชุมชน องค์การเอกชน พ่อแม่ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นผู้ที่มีส่วนได้เสียอย่างแท้จริง ปัจจัยที่ส่งผลต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา มีดังนี้

2.1 ด้านการขาดทักษะการบริหาร บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา บางส่วนยังไม่เข้าใจบทบาท ภารกิจ มีความเข้าใจว่าสถานศึกษามีหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้บุตรหลาน

2.2 ด้านอิทธิพลของการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อาจมีอำนาจโดยเหนือตำแหน่ง ดังนั้นการใช้ดุลพินิจขาดความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอิทธิพลของนักการเมืองที่มีต่อผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน อิทธิพลของผู้บังคับบัญชา ระดับสูงกว่าที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษา

ใบความรู้ที่ 5 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหาร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พบว่า มีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาโดยรวมดังนี้

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกัน จัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครู เจ้าหน้าที่ และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ของโรงเรียน

2. ช่วยสร้างความสามัคคีและรวมพลังของบุคคลในองค์กร

3. ชวนใจและกำลังใจของครูดีขึ้น

4. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้สูงขึ้น ลดความเฉื่อยชา

ในการปฏิบัติงาน

5. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการเพื่อพัฒนา

กิจกรรมการเรียนการสอน

6. ช่วยลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากพนักงาน

7. สร้างและสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ๆ ในทุกระดับ

8. สร้างสรรค์หลักการประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในองค์กร

9. เพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสาร

10. ทำให้ผู้ร่วมงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

11. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการริเริ่ม จัดทำโครงการ

ใหม่ๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

12. เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหารในการควบคุมงานให้ลด

น้อยลงและผลงานดีขึ้น

13. ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจึงเกิดแนวทาง ที่จะต้องใช้โดยประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

14. เพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ

15. ชุมชนมีส่วนร่วมและมีสิทธิในการบริหารจัดการศึกษา

16. ลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลา
17. การบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้
18. เป็นการสร้างฉันทามติ
19. เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน และโครงการใหม่
20. เป็นการเพิ่มความง่ายต่อการปฏิบัติ
21. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า
22. การดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม
23. การพัฒนาความเชี่ยวชาญและความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน
24. ผลที่ได้จากการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา
 - 24.1 ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของตนเอง ได้เรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ มีความสุขในการเรียนรู้และรักที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต
 - 24.2 ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เมื่อประสบการณ์ในการจัดการเรียน การสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญช่วยให้ผู้เรียนมีความสุข ผู้สอนก็มีความสุขและเรียนรู้ ให้พัฒนาเป็นครูอาชีพ
 - 24.3 ผู้ปกครองรู้และเข้าใจความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน มีความเข้าใจบทบาทของคนในการส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนมีความสุขที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา เรียนรู้ของผู้เรียน
 - 24.4 ผู้บริหารได้พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด กับผู้เรียนเป็นโรงเรียนที่แท้จริง ไม่ใช่โรงสอน และได้ใช้กระบวนการบริหารที่นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วม
 - 24.5 ชุมชน และสังคมส่วนรวมได้พลเมืองที่มีคุณภาพ ศักยภาพ และมีสำนึกรับผิดชอบต่อการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ
 - 24.6 องค์กรอื่นๆ ได้มีส่วนช่วยประเทศในการพัฒนาบุคคลที่จะเป็น พลเมืองที่ดี มีคุณภาพ และศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาประเทศต่อไป

คำชี้แจง : ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตอบคำถามเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วม
จัดการศึกษาให้ถูกต้อง

1. ท่านคิดว่าปัจจัยส่งเสริมการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาประกอบด้วย
อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าปัจจัยอุปสรรคการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

.....

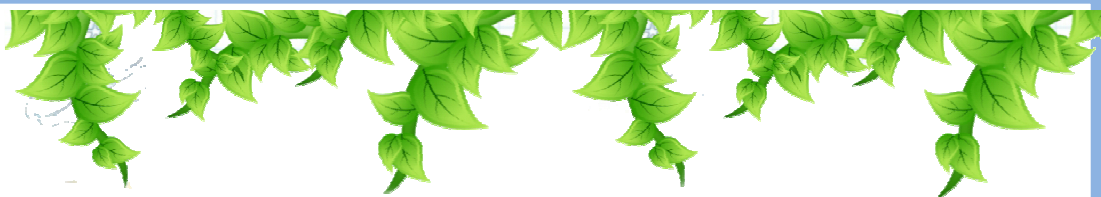
.....

.....

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าควรทำอย่างไรการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษาจึงจะประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง อธิบายพอสังเขป

A series of horizontal dotted lines provided for writing the answer to the question.

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง : ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตอบคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้ถูกต้อง

1. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษามีประโยชน์หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

2. จงอธิบายผลของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมมาพอสังเขป

ผลต่อผู้เรียน

.....

.....

.....

.....

.....

ผลต่อผู้บริหารและครู

.....

.....

.....

.....

.....

ผลต่อผู้ปกครองและชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบท้ายกิจกรรมที่ 3

คำชี้แจง 1. แบบทดสอบนี้มีจำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 10 นาที
2. โปรดกาเครื่องหมาย (X) กากบาท ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่เห็นว่าถูกต้องที่สุด
เพียงข้อเดียว

1. ข้อใดคือทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม

- ก. การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามวัยและเพศ
- ข. อบรมให้เห็นคุณค่าความดีงามของขนบธรรมเนียมประเพณี
- ค. เป็นการจัดการศึกษาเรียนฟรี 15 ปี
- ง. เป็นการจัดการศึกษาตามศักยภาพของผู้เรียน

2. ชุมชนและสถานศึกษานั้นต้องเป็นสถาบันที่มีหน้าที่ใดตามทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยม
และทฤษฎีการขัดแย้ง

- ก. ต้องยึดระบบค่านิยมในสิ่งเดียวกันในการปฏิบัติหน้าที่
- ข. ต้องมีทั้งฝ่ายสนับสนุนและฝ่ายขัดแย้งเพื่อความสมดุล
- ค. จัดการศึกษาเป็นสิทธิและหน้าที่ของผู้ปกครองและชุมชน
- ง. คอยขัดเกลาทางสังคมให้กับบุตรหลานของตนเองมีข้อตกลงให้สอดคล้อง

ซึ่งกันและกัน อย่าให้เกิดความขัดแย้งกัน

3. ข้อใดคือบทบาทของทฤษฎีความขัดแย้งครอบครัว

- ก. ส่งเสริมสนับสนุน ความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม
- ข. การส่งเสริมสนับสนุนการทำทาง ความรู้สึกดีใจ โกรธ รัก ร้องไห้

เพื่อตอบสนองพื้นฐานความเป็นมนุษย์สังคม

- ค. ครอบครัวเป็นองค์กรทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ
- ง. ข้อ ก. และข้อ ค. ถูก

4. ข้อใดกล่าวถึงหน้าที่ของสถานศึกษาในด้านสังคมวิทยา
- สถานศึกษาจัดหลักสูตร ตำราเรียน ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและความต้องการของชุมชน
 - สถานศึกษาให้การช่วยเหลือชุมชนทุกด้าน
 - ชุมชนเป็นผู้กำหนดหลักสูตรท้องถิ่นให้กับสถานศึกษา
 - ถูกทุกข้อ
5. “การมีส่วนร่วม” จากความหมายข้อใดคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- หน่วยงานเอกชน
 - ชุมชน
 - ภาครัฐ
 - ผู้ปกครอง
6. บทบาทการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาข้อใดคือขอบนการร่วมคิด
- วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน
 - กำหนดแผนปฏิบัติการร่วมกัน
 - แบ่งงานกันรับผิดชอบ
 - ร่วมกันติดตามงานที่ทำและแก้ไขปัญหา
7. บทบาทการมีส่วนร่วมในข้อใดที่ชุมชนรับทราบผลสำเร็จของงาน
- การร่วมคิด
 - การร่วมปฏิบัติ
 - การร่วมประเมินผล
 - การร่วมชื่นชม
8. การมีส่วนร่วมของชุมชนกับการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะส่งผลต่อชุมชนและสถานศึกษาอย่างไร
- ชุมชนเกิดความเข้าใจในสภาพของการปฏิบัติงานจริงของสถานศึกษา
 - สถานศึกษาได้รับการช่วยเหลือเต็มที่
 - ชุมชนมีส่วนร่วมและมีอำนาจการตัดสินใจเหนือกว่าสถานศึกษา
 - ข้อ ก. และ ข้อ ค. ถูก

9. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาที่สำคัญที่สุด

ก. ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับความถนัดความสนใจและความสามารถของตนเอง

ข. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ เมื่อประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน

ค. ผู้ปกครองรู้และเข้าใจความถนัด ความสนใจ ความสามารถและศักยภาพในการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน

ง. ผู้บริหารได้พัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นโรงเรียนที่แท้จริง

10. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สามารถพัฒนาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมได้ คือปัจจัยด้านผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสาเหตุมาจากข้อใด

ก. เกิดจากความแตกต่างทางความคิดของคนในชุมชน

ข. เกิดจากความแตกต่างทางสังคม

ค. เกิดจากสภาพแวดล้อมในแต่ละที่แตกต่างกัน

ง. เกิดจากการที่บุคคลที่ขาดความเข้าใจในการจัดการศึกษา ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่

เฉลยแบบทดสอบ

ข้อที่	คำตอบ
1	ก
2	ง
3	ง
4	ก
5	ข
6	ก
7	ง
8	ก
9	ก
10	ง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ 4

After Action Review หน่วยการเรียนรู้

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ทราบแนวทางในการปรับปรุง/พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ฝึกทักษะในการพูด และการฟัง
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)
4. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสามารถจัดการความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนัดประชุมผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
 2. วิทยากรแนะนำกฎกติกา มารยาท
 3. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมทบทวนหน่วยการเรียนรู้ที่ผ่านมาแล้ว
 4. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เล่าสั้นๆ ถึงกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยสรุป เหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้น วิทยากรกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุป
 5. วิทยากรกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมทั้งอาจมีการจัดให้แนะนำตัว หรือทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 6. วิทยากรดำเนินการ AAR โดยให้ ถามข้อคำถาม คือ
 - 6.1 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คาดว่าผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ควรจะเป็นอย่างไร
 - 6.2 แล้วผลที่เกิดขึ้นจริงๆ คืออะไร
 - 6.3 เพราะเหตุอะไรจึงเกิดเป็นเช่นนั้น
 - 6.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้เรียนรู้อะไรจากสิ่งที่เกิดขึ้น
- เรื่อง “บทบาทหน้าที่ของชุมชนต่อการจัดการศึกษา” โดยจัดทำเป็นรายกลุ่ม

7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามแนวทางของข้อคำถามในข้อ 4 รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ โดยผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนสามารถเปิดประเด็นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานตามหัวข้อ AAR ได้ ในการกำกับดูแลของวิทยากร โดยให้มีการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุด

8. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา บันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) รวมทั้งข้อควรระวังในการปฏิบัติครั้งต่อไป ส่งวิทยากรที่เลี้ยงประจำกลุ่ม

สื่อการอบรม

1. แบบบันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

2. ประเมินผลงานการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

กิจกรรม.....

เรียน			
ชื่องาน			AAR ครั้งที่
วัน/เวลาที่เริ่ม ปฏิบัติงาน		วัน/เวลาที่สิ้นสุดการ ปฏิบัติงาน	
วันที่ทำ AAR		เวลาเริ่ม-สิ้นสุด	
ผู้ร่วม AAR			
เป้าหมายของงาน			
ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี			
งาน/ขั้นตอนที่ทำไม่ได้			
อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน			
ประเด็นที่ได้เรียนรู้			
ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป			

กิจกรรมการเรียนรู้ระยะที่ 2

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ 5

วิเคราะห์ตนเอง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองมีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีและที่ควรปรับปรุงได้
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาสามารถเขียนระบุพฤติกรรมและเจตคติของตนเองที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงได้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรแจกกระดาษเปล่ารูปหัวใจให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคนๆ ละ 4 แผ่น และตั้งประเด็นคำถามให้ทุกคนเขียนคำตอบลงในกระดาษตามความเป็นจริง
 - ท่านเห็นด้วยหรือไม่ที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษา
 - ท่านเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาของผู้บริหารและครูที่อยู่ในชุมชนของท่าน
 - ท่านต้องการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาในชุมชนของท่านหรือไม่
 - ท่านต้องการทำอะไรเป็นอันดับแรกในการจัดการศึกษาในชุมชนของท่าน
2. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคน ส่งคำตอบให้วิทยากร จัดหมวดหมู่ของคำตอบและร่วมกันอภิปรายประเด็นคำตอบเพื่อหาแนวโน้มคำตอบที่เป็นความคิดเห็นของคนส่วนใหญ่
3. วิทยากรสรุปภาพรวมเจตคติของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษามีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. วิทยากรแจก ใบงานการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองมีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีและที่ควรปรับปรุง
5. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติของตนเองภายในกลุ่มย่อยให้สมาชิกในกลุ่มฟัง

6. สมาชิกแต่ละกลุ่มคัดเลือกตัวแทนผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์พฤติกรรมและเจตคติต่อกลุ่มใหญ่

7. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาร่วมกันสรุปพฤติกรรมและเจตคติที่มีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการปรับปรุงในภาพรวม พร้อมทั้งร่วมกันอภิปรายเพื่อค้นหาแนวทางและวิธีการปรับปรุง

สื่อการอบรม

1. ใบงานการวิเคราะห์ตนเอง

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจใบงานการวิเคราะห์ตนเอง
2. ประเมินผลใบงานการวิเคราะห์ตนเอง

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

ใบงาน

กิจกรรมวิเคราะห์ตนเอง

คำชี้แจง : ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเติมคำตอบเกี่ยวกับตนเองลงในช่องว่างต่อไปนี้

1. จุดแข็งพฤติกรรมและเจตคติของฉันมีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคืออะไร?

.....

.....

.....

2. จุดอ่อนพฤติกรรมและเจตคติของฉันมีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคืออะไร?

.....

.....

.....

3. เป้าหมายของฉันมีต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคืออะไร?

.....

.....

.....

4. ฉันมีความเชื่อมั่นต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเช่นไร?

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 6

รู้เห็นเป็นจริงงานการศึกษา

จุดประสงค์

1. เพื่อศึกษาดูงานด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ
2. เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น มุมมอง วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลของชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษา
3. เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุงพัฒนาและประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในชุมชนให้มีระบบและคุณภาพ
4. เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพื่อศึกษาดูงานกลุ่มละ 6 คน คัดเลือกหัวหน้ากลุ่ม
2. ศึกษาดูงานด้านการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ แห่งที่ 1
3. ฟังการบรรยาย นำทีมโดยผู้อำนวยการสถานศึกษา กล่าวต้อนรับ และแนะนำทีมผู้บริหาร พร้อมบรรยายเกี่ยวกับภาพความสำเร็จของการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
4. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา แลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติและการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของบุคลากรในชุมชน ตอบข้อซักถาม
5. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาศึกษาดูงานในพื้นที่จริง แยกเป็นกลุ่ม ศึกษาตามประเด็นต่อไปนี้ ได้แก่ กลุ่มบุคคล/หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ สภาพปัญหาที่ก่อนดำเนินการของโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ขอบข่ายภารกิจความร่วมมือโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน

สื่อการอบรม

1. ใบงานการศึกษาดูงาน
2. แบบบันทึกการศึกษาดูงาน

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจรายงานการศึกษาดูงาน
2. ประเมินผลรายงานการศึกษาดูงาน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี

ใบงาน

กิจกรรมการศึกษาดูงาน

คำชี้แจง : ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา จัดทำรายงานการศึกษาดูงานโรงเรียน
ที่ประสบความสำเร็จ ในประเด็นต่อไปนี้

1. กลุ่มบุคคล/หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
2. สภาพปัญหาที่ก่อนดำเนินการของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
3. ขอบข่ายภารกิจที่มีส่วนร่วมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ
4. ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน
5. ข้อสังเกตอื่นๆ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์

แบบบันทึกการศึกษาดูงาน

ระหว่างวันที่..... ณ.....
 วันที่.....เดือน.....พ. ศ.....เวลา.....
 โรงเรียน.....สพป.....

ความรู้และสิ่งที่ได้รับ

.....

การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

.....

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

กิจกรรมที่ 7

After Action Review การศึกษาดูงาน

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ทราบแนวทางในการปรับปรุง/พัฒนาการเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ได้ฝึกทักษะในการพูด และการฟัง
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้พัฒนาการเรียนรู้เป็นทีม (Team Learning)
4. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรนัดประชุมผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
2. วิทยากรแนะนำกฎกติกา มารยาท
3. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมทบทวนกิจกรรมการศึกษาดูงานที่ผ่านมาแล้ว
4. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เล่าสั้นๆ ถึงกิจกรรมการศึกษาดูงานที่เกิดขึ้น โดยสรุปเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้น วิทยากรกระตุ้นสนับสนุนให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนมีส่วนร่วมในการสรุป
5. วิทยากรกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นต่างๆ จากการศึกษาดูงาน ได้แก่ กลุ่มบุคคล/หน่วยงานที่เข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ สภาพปัญหาหาก่อนดำเนินการของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ขอบข่ายภารกิจที่มีส่วนร่วมโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ผลสำเร็จจากการดำเนินงาน หรือทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6. วิทยากรดำเนินการ AAR โดยให้ ถามข้อคำถาม คือ

6.1 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คาดว่าผลการศึกษาดูงานที่เกิดขึ้นในครั้งนี้ ควรจะเป็นอย่างไร

6.2 แล้วผลที่เกิดขึ้นจริงๆ คืออะไร

6.3 เพราะเหตุอะไรจึงเกิดเป็นเช่นนั้น

6.4 ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้เรียนรู้อะไรจากการศึกษาดูงานโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในครั้งนี้

7. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ตามแนวทางของข้อคำถามในข้อ 4 รวมทั้งประเด็นอื่นๆ ที่น่าสนใจ โดยผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนสามารถเปิดประเด็นใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานตามหัวข้อ AAR ได้ ในการกำกับดูแลของวิทยากร โดยให้มีการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางในการปฏิบัติที่ดีที่สุด

8. มีส่วนร่วมจัดการศึกษา บันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) รวมทั้งข้อควรระวังในการปฏิบัติครั้งต่อไปส่งวิทยากรพี่เลี้ยงประจำกลุ่ม

สื่อการอบรม

1. แบบบันทึกการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

2. ประเมินผลงานการประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

แบบบันทึกการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

กิจกรรม.....

เรียน			
ชื่องาน			AAR ครั้งที่
วัน/เวลาที่เริ่ม ปฏิบัติงาน		วัน/เวลาที่สิ้นสุดการ ปฏิบัติงาน	
วันที่ทำ AAR		เวลาเริ่ม-สิ้นสุด	
ผู้ร่วม AAR			
เป้าหมายของงาน			
ผลการปฏิบัติ/ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง (โดยสรุป)			
งาน/ขั้นตอนที่ทำได้ดี			
งาน/ขั้นตอนที่ทำไม่ได้			
อุปสรรค/ข้อจำกัด/ข้อขัดข้อง ที่พบในระหว่างการปฏิบัติงาน			
ประเด็นที่ได้เรียนรู้			
ข้อปฏิบัติในการทำงานครั้งต่อไป			

กิจกรรมการเรียนรู้ระยะที่ 3

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ 8

วงกลมแห่งความไว้วางใจ

จุดประสงค์

เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาได้เรียนรู้ความสำคัญของการทำงานเป็นทีม และการยอมให้ผู้อื่นช่วยเหลือให้บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. เน้นความสำคัญของความปลอดภัยระหว่างทำกิจกรรมนี้ คนที่มีปัญหาเกี่ยวกับหลังหรือสภาวะทางสุขภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ควรร่วมกิจกรรมนี้
2. วิทยากรให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา จับกันเป็นวงกลมที่แน่นและชิดกัน หนึ่งวงหรือหลายวง โดยหันหน้าเข้าหากันและไหล่ชิดกัน
3. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ทุกคนที่จับกันเป็นวงกลมต้องให้คำมั่นว่าจะเป็นคนที่ไว้วางใจได้เต็มที่และเต็มใจอย่างยิ่งที่จะรับร่างกายของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาอีกคนหนึ่งที่อยู่เบื้อง ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาคนหนึ่งยืนอยู่กลางวงกลม หลับตา และถอดออก
4. เมื่อให้สัญญาณ ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา คนนี้จะถูกหมุนเคลื่อนไปรอบวงกลมโดยที่เท้าทั้งสองข้างยังอยู่ที่จุดศูนย์กลางวงกลม ทำกิจกรรมนี้ซ้ำกับผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาแต่ละคนที่ต้องการได้รับประสบการณ์ของการไว้วางใจผู้อื่น ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาบางคนอาจต้องการเป็นผู้ดูมากกว่าเป็นผู้ยืนในวงกลม
5. หลังจบกิจกรรมวิทยากรให้ถามคำถามชวนไตร่ตรองดังนี้
 - 5.1 รู้สึกอย่างไรเมื่อเป็นผู้ยืนในวงกลม
 - 5.2 วงกลมนี้เป็นสิ่งแทนอะไรได้บ้าง
 - 5.3 ในชีวิตเราเมื่อใดบ้างที่เราต้องพึ่งพาและวางใจในผู้อื่น เราจะเป็นคนที่ไว้วางใจได้ด้วยวิธีใด เราจะเสริมสร้างความวางใจของเราในพระเจ้าผู้ช่วยให้รอดได้อย่างไร
6. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

อุปกรณ์

1. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาทุกคน

กิจกรรมที่ 9

ผูกเชือกสัมพันธ์

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษา ได้เรียนรู้การประสานงาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาฝึกการทำงานเป็นทีม
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษาได้รับความสนุกสนาน ผ่อนคลาย

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรแบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษา แต่ละกลุ่มไม่ควรเกิน 10 คน
2. วิทยากรแจกเชือกให้คนละ 1 เส้น
3. อธิบายกติกา ดังนี้ ให้ทุกคนนำเชือกของตนเองมามัดต่อกับคนอื่นจนกลายเป็นเส้นเดียวให้ได้ความยาวมากที่สุด
4. เมื่อทดสอบดึงเชือกจะต้องไม่หลุด โดยให้เวลาทำงาน 3 นาที
5. เมื่อหมดเวลา ให้วิทยากรทดสอบดึงเชือกดูทุกกลุ่ม
6. นำเชือกของแต่ละกลุ่มมาวัดความยาวว่ากลุ่มใดยาวที่สุด
7. วิทยากรออกคำสั่งให้ทุกกลุ่มแก้เชือกออกให้เหมือนเดิม กลุ่มใดที่แก้เชือกออกได้เร็วที่สุดชนะเลิศ
8. ช่วงเวลาที่แต่ละกลุ่มนำเชือกมามัดต่อกัน วิทยากรต้องช่วยกระตุ้นแต่ละกลุ่มให้ช่วยกันทำงานอย่างเต็มที่ การประกาศผลชนะเลิศของกลุ่มที่แก้เชือกได้เร็ว เป็นการสรุปการทำงานที่บรรลุเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ
9. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

อุปกรณ์

1. เชือก

กิจกรรมที่ 10 ร่วมแรงร่วมใจ

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ฝึกการวางแผนในการทำงาน
2. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษามีความสามัคคีช่วยเหลือเกื้อกูลกัน
3. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตระหนักถึงความรอบคอบในการทำงาน

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. วิทยากรวางกล่อง 5 กล่องซ้อนกันเป็นจุดเริ่มต้น โดยวางกล่องที่มีตัวเลขมากที่สุดอยู่ด้านล่าง เรียงลำดับขึ้นด้านบนเป็น 5 4 3 2 1
2. กำหนดตำแหน่งที่จะต้องย้ายกล่องไป มี 3 ตำแหน่ง ห่างจากจุดเริ่มต้นประมาณ 10 เมตร แต่ละตำแหน่งห่างกันประมาณ 5 เมตร
3. ให้ผู้เล่นย้ายกล่องทั้ง 5 กล่องจากจุดเริ่มต้นไปไว้ในตำแหน่งที่กำหนดให้ (มีเพียง 3 ตำแหน่งเท่านั้น) จะวางที่ตำแหน่งไหนก่อนก็ได้
4. การย้ายกล่องจะย้ายได้เพียงครั้งละ 1 กล่องเท่านั้น และต้องหยิบจากด้านบนเสมอ ส่วนการวางกล่องก็ต้องวางทับด้านบนเสมอ
5. ห้ามนำกล่องที่มีตัวเลขมาก ทับกล่องที่มีตัวเลขน้อยกว่า แต่กล่องที่มีตัวเลขน้อยกว่าสามารถทับกล่องที่มีตัวเลขมากกว่าได้
6. เมื่อย้ายกล่องไปแล้วไม่สามารถนำกล่องกลับมาวางที่จุดเริ่มต้นได้อีก แต่สามารถวางสลับไปมาระหว่างตำแหน่งทั้ง 3 ตำแหน่งได้
7. ผู้ที่จะย้ายกล่อง เค้าจะต้องไม่สัมผัสกับพื้นดิน เมื่อย้ายเสร็จ ผู้ย้ายกล่องจะต้องกลับมาที่จุดเริ่มต้นทุกครั้ง เพื่อเปลี่ยนให้ผู้อื่นไปย้ายกล่องแทน
8. สุดท้ายกล่องจะต้องถูกเรียงลำดับ 5 4 3 2 1 เหมือนกับจุดเริ่มต้น ณ ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งใน 3 ตำแหน่งนั้น
9. วิทยากรและผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

อุปกรณ์

1. กล้อง 5 กล้อง (มีเลขกำกับกล้อง 1-5)
2. ธงเล็ก ๆ 3 ธง หรืออาจจะเป็นวัสดุอย่างอื่นที่สามารถกำหนดจุดวางกล้อง จำนวน 3 จุด

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

กิจกรรมที่ 11

ฝึกฝน 3 ร่วม

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตามสถานการณ์จำลอง
2. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา สามารถนำทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและประสบการณ์จากปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลองไปใช้ประโยชน์ได้จริง

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ชม VTR ภาพความสำเร็จในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของบุคลากรในชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ
2. แบ่งกลุ่มผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา เพื่อฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ตามสถานการณ์จำลองที่กำหนดใน ใบงานฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
3. นำเสนอและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุปผลการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
4. วิเคราะห์และผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมวิเคราะห์ วิพากษ์ ผลการปฏิบัติกิจกรรมของแต่ละกลุ่มในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้
5. วิเคราะห์และผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมสรุปข้อคิดที่ได้จากกิจกรรม และแนวทางการประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

สื่อการอบรม

1. VTR ภาพความสำเร็จในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของบุคลากรในชุมชนที่ประสบผลสำเร็จ
2. ใบงานฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

การวัดและประเมินผล

1. ตรวจใบงาน ฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา
2. ประเมินผลงานใบงาน ฝึกทักษะ (Skills) การมีส่วนร่วมจัดการศึกษา

ใบงาน

กิจกรรมฝึกทักษะการมีส่วนร่วม

คำชี้แจง : ให้ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมปฏิบัติการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาตามสถานการณ์จำลองต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1 ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กแห่งหนึ่งซึ่งมีนักเรียน จำนวน 42 คน มีบุคลากรครู 2 คน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ท่านจะดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างไร จึงจะช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนแห่งนี้โรงเรียนนี้

สถานการณ์ที่ 2 ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กแห่งหนึ่งซึ่งมีนักเรียน จำนวน 148 คน มีบุคลากรครู 12 คน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับดี แต่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินของโรงเรียน ในฐานะที่ท่านเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ท่านจะดำเนินโครงการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนนี้อย่างไร

กิจกรรมที่ 12

ชื่นชมดอกไม้บาน

จุดประสงค์

1. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีความสามารถในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการเรียนรู้จากการพัฒนาทั้ง 3 ระยะเวลา
2. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษานำผลการเรียนรู้ในการพัฒนาทั้ง 3 ระยะเวลาใช้ในการจัดนิทรรศการและนำเสนอผลงานการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม
3. ผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา มีทักษะการนำเสนอผลงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

1. นำเสนอผลงานการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการเรียนรู้การพัฒนาทั้ง 3 ระยะเวลา ของผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษา ด้วยจัดนิทรรศการเป็นรายกลุ่ม
2. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลจากการพัฒนา โดยใช้กระบวนการตลาดนัดผลงานและนิทรรศการ อภิปรายและวิพากษ์ ซักถามและตอบปัญหา
3. คัดผลงานดีเด่นนำเสนอผลงานและวิพากษ์ผลงานโดยวิทยากรที่ดำเนินการพัฒนา
4. วิทยากรสรุปผลการพัฒนาผู้มีส่วนร่วมจัดการศึกษาโดยการสะท้อนผลการพัฒนาในภาพรวมทั้ง 3 ระยะเวลา

สื่อการอบรม

1. เอกสาร/ใบงาน
2. อุปกรณ์การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
2. งานรายบุคคล/งานกลุ่ม
3. นำเสนอผลงาน